

Zeybek Ateşi

Kültür - Sanat - Tarih Dergisi

Yıl:1 Sayı : 1

6 Eylül 2012

**EFELER ve
YEMİNLERİ**

ZEYBEK ATEŞİ
Efe Yüreklerde Büyüyor

**Köy Değil,
KÜLTÜR OCAĞI !**

**Kerimoğlu Zeybeğin
Hüzünlü Hikayesi**

**Türküleşen
ZEYBEK AĞITLARI**

Çalışan, Üreten, Gelişen ve Güçlü TİRE için;
Çalışmaya Devam..!

TİRE TİCARET ODASI

Tire Ticaret Odası Başkanı
Hüseyin Çapkinoğlu'na
ve Tire Ticaret Odası Yönetimine
Zeybek Ateşi
Ulusal Efe Kurultayı'na
Katkılarından dolayı
Teşekkür Ederiz

Tel: 0232. 512 10 79 Fax : 0232. 512 58 11
Kurtuluş Mahallesi İsmail Taşlı Cad. 25/3 Tire / İZMİR
www.tireto.tobb.org.tr tireto@tobb.org.tr

TİRE SÜT KOOPERATİFİ

Üreticinin Örgütlü Gücü

**Yol Haritamız;
Tekelleşme Değil,
Kooperatifleşme Olmalıdır.**

Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı KUTLU OLSUN...

Efe kültürü, Türklerin tarih sahnesinde görüldüğü yüzyıllardan bu yana mertliği, kahramanlığı, adaleti ve haksızlığa karşı başkaldırıyı temsil etmesi bakımından Türklerle özdeşleşen ve Türklerin ayak bastığı her coğrafyada farklı isim, şekil ve olaylarla kendini gösteren özel bir kültürdür.

Efelik kültürünü geçmişte olduğu gibi, bu gün de ülkemizin ihtiyaç duyduğu önemli bir sosyal refleks şeklinde ele almak, bu kültürümüzün onurlu bir yaşama biçimi olarak gelecek nesillere aktarılmasının gerekli kılmaaktadır. Efelik kültürünün gelecekte "sadece halk oyunlarından ibaret bir folklor unsuru" olarak hatırlanmaması için, tüm yönleri ile ele alınması ve yaşatılması oldukça önemlidir.

Bu görüş doğrultusunda, Dede Korkut'tan Hoca Ahmet Yesevi'ye, Hakim Ata'dan Hacı Bektaş Veli'ye, Barak Baba'ya, Sarı Saltuk'tan Şemsi Tebriz'e, Taptuk Emre'den Yunus'a, Ahi Evran'dan Hacı Bayram Veli'ye, Pir Sultan Abdal'dan Şeyh Bedrettin'e, Dadaloğlu'dan Koroğlu'ya, Atçalı Kel Mehmet'ten Çakıcı Mehmet Efe'ye, Demirci Mehmet'ten Yörük Ali Efe'ye ve Gökçen Hüseyin Efe'ye kadar yüzlerce tarihsel kişiliğin, hak kavramının yanında yer alan, mertçe ve kahramanca mücadele eden "sembol kişilikler" olarak ele alınması ve hatırlanması gerektiği düşüncesindeyiz.

Bu tarihsel silsilenin en son halkası olan Mustafa Kemal Atatürk'ü de Efe ve Zeybeklik kültürünü tanımlamak için onurla anımsamamız gerekmektedir. Zira Efe ve Zeybek kültürünü temsil eden kahramanların cehaletin kol gezdiği dönemlerde cehaletin karşısına, zulmün kol gezdiği dönemlerde de zulmün karşısına geçip dağları mesken tutması ne demekse; Atatürk'ün de esaret altındaki bir milleti kurtarmak için "Samsun'a çıkması" aynı anlamda gelmektedir. Böylesine köklü, anlam dolu ve

önemli bir kültürün, günümüzde sadece halk oyunları ve bir folklor unsuru olarak algılanması ya da algılatılmaya çalışılması manidar olduğu kadar, milli varlığımız açısından ciddi bir tehlike, öz kültürümüz açısından da bariz bir yanlışlıktır.

Bu düşünceler ile, Türkiye'de ilk kez 17 Eylül 2011 tarihinde İzmir'in Tire ilçesinde gerçekleştirilen kurultayın ikincisini bu yıl çok daha geniş kapsamlı bir içerik ve katılım ile 6-7-8 Eylül Tarihlerinde İzmir'in Ödemiş ve Gaziemir ilçelerinde yapmaktayız.

Bu etkinlik bültenimiz de kurultayımızın bir ürünü olarak her zaman saklayacağınız bir hatıra olacaktır.

Bu bültene yazılan katılarak içeriğimizi oluşturan Sayın Abdürrahim Karademir, Ali Haydar Avcı, Etem Oruç, Günver Güneş, A. Levent Ertekin, Mustafa Ali Kasap, Ercan Dolapçı, Mehmet Emin Elmacı, Çağrı Pala ve Ahmet Zeki Muslu'ya şükranlarımızı iletirken;

Yine bültenimize fotoğraflarıyla katkı sağlayan sayın Memduh Ekici, Tuna Akçay, Levent Yavuz, Metin Yağcı, Şahin Efe Yılmaz, Evren Soyuçok ve Mukaddes Özlem Çelik'e sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Tüm Efe yüreklilerin kurultayı kutlu olsun...

Seyfullah AYVALI
Tire Kültür Derneği Başkanı

Yürekli insanlara 'selam olsun'!

Ulusal kültür, bir devleti ayakta tutan unsurlardan başında gelir. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'e göre, "Ulus, aynı kültürden insanların oluşturduğu toplumdur." Ulusal kültür oluştuğunda ortaya millet çıkar. Ulus ise, mutlaka bir devlet oluşturur. Tarihe göz atıldığında, ulusal kültüre sahip halkların her türlü zorluğa karşı varlıklarını korudukları görülecektir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan enkaz halinde çıkmalarına rağmen kısa sürede önemli birer güç haline gelen Almanya ve Japonya bunun en güzel örneğidir. Aynı şekilde, Kurtuluş Savaşı'nda Türklere yeni zaferler kazandıran, Türk Ulusu'nun Atatürk milliyetçiliği ile tamamlanan ulusal kültürünün sağlamlığıdır.

Bu yıl ikincisi düzenlenecek Ulusal Efe Kurultayı da bu anlamda çok önemli bir organizasyondur. Efe ve zeybeklik kültürünün tüm yönleriyle bilinmesi ve genç kuşaklara aktarılması, yaşatılması gerekiyor. Ulusal Kurtuluş Savaşımızda düşman işgaline karşı başkaldıran efe ve zeybekler, bir kahramanlık destanı yazmıştır.

İkinci kez düzenlenecek kurultayın içinde yer alarak, bir bölüm etkinliğe ev sahipliği yapacak olmanın haklı gururu ve mutluluğunu yaşıyoruz. Ulusal Kurtuluş Savaşımızda düşmana baş eğmeyen yiğit insanlara, Gaziemirimizden de bir selam göndereceğiz. Bu kurultayda emeği geçen herkese teşekkür ediyor, bölgemizde bu kültürü yaşatmak için mücadele eden yürekli insanlara en derin saygılarımı sunuyorum.

Halil İbrahim ŞENOL
Gaziemir Belediye Başkanı

Zeybeklik ve Efelik kültürünü duymamış Türk insanı yoktur.

Yakın tarihte toplumu etkileyen, izleri kuşaklar boyu süren bir çok olayın içinde efelik yapan, Efe gibi davranan insanlar vardır. Zeybek ve Efe denilince akla bir çok söylence ve öykü ile birlikte; halka karşı saygı, ezilenleri gözetici ve koruyucu olmayı zorunlu sayan geleneksel bir kültür gelmektedir.

Zeybekler toplumsal düzen bir değişime uğrayıncaya kadar varlık ve geleneklerini sürdürmüşlerdir.

Efeler, toplumların kahraman konumuna taşıdığı insanlardır. Memurların suiistimalleri ve halka kötü davrananlara karşı adaletsizliğe ve umarsızlığa çare aranırken ilk akla gelenler efeler olmuştur. Zeybekler toplumun içinden çıkan, halkın gereksinim duyduğunda yarattığı kahramanlardır. Halk başıbozuklarla zeybekleri çok iyi ayırmıştır. Zaten, çoğu zeybeğin akıbeti ve günümüze hangilerinin ulaştığı bunun en güzel kanıtıdır.

Bu bakımdan Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı ve kapsamında düzenlenen Türk Tarihinde Efelik ve Zeybekli Kültürü Sempozyumu, değişimlerin yaşandığı bir çağda, Batı Anadolu'da yaşanan efelik ve zeybeklik geleneğini, derleyip, toparlayıp bilimsel bir bağlama oturtacaktır.

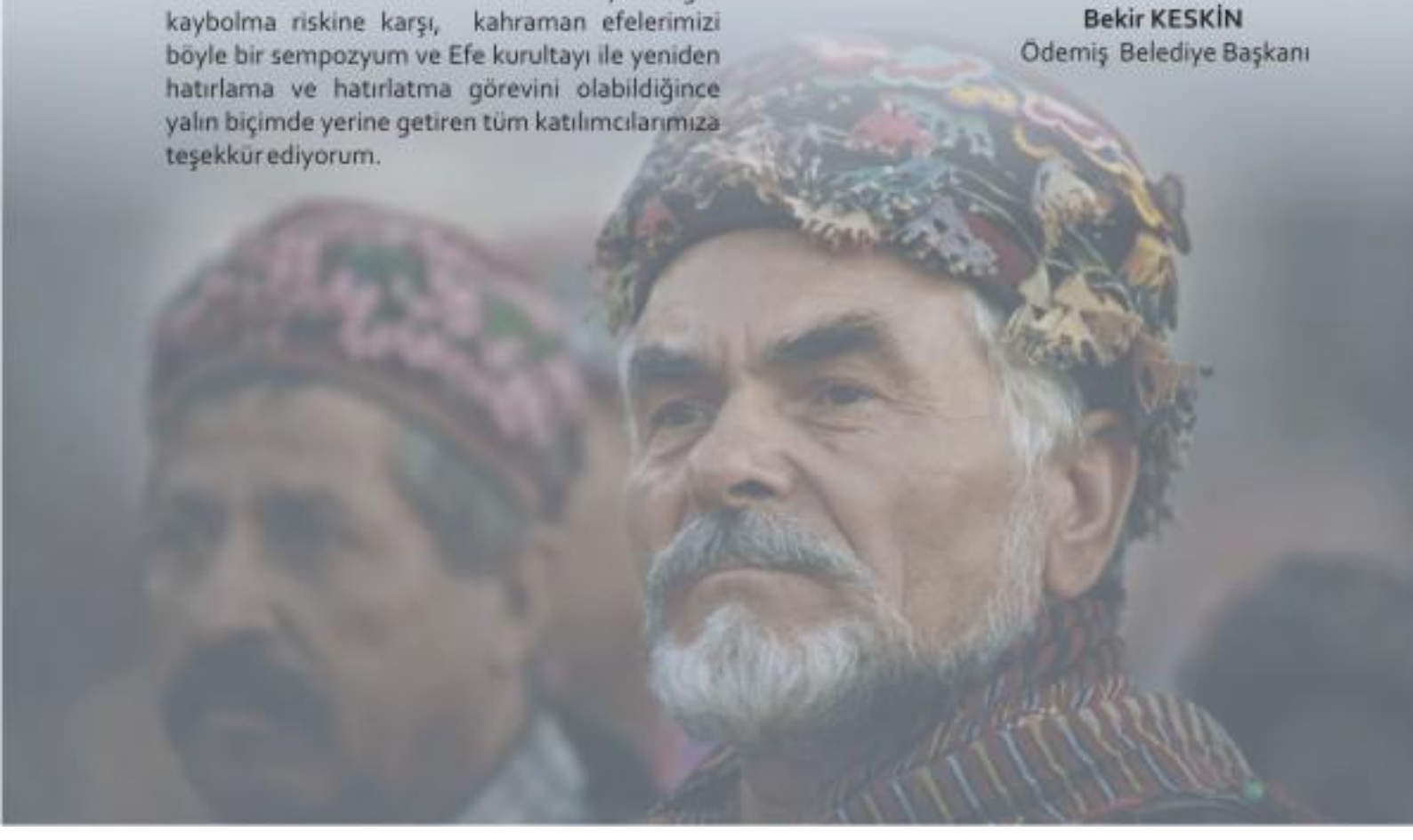
Kültürel belleklerimizde zeybekliğin kaybolma riskine karşı, kahraman efelerimizi böyle bir sempozyum ve Efe kurultayı ile yeniden hatırlama ve hatırlatma görevini olabildiğince yalın biçimde yerine getiren tüm katılımcılarımıza teşekkür ediyorum.

Ödemiş Belediyesi olarak kent kültürüne sahip çıkma yolunda yürüttüğümüz çalışmalar arasında yer alan Türk Tarihinde Efelik ve Zeybekli Kültürü Sempozyumunun gelecek kuşaklara ışık tutacağına inanıyorum.

Saygılarımla.

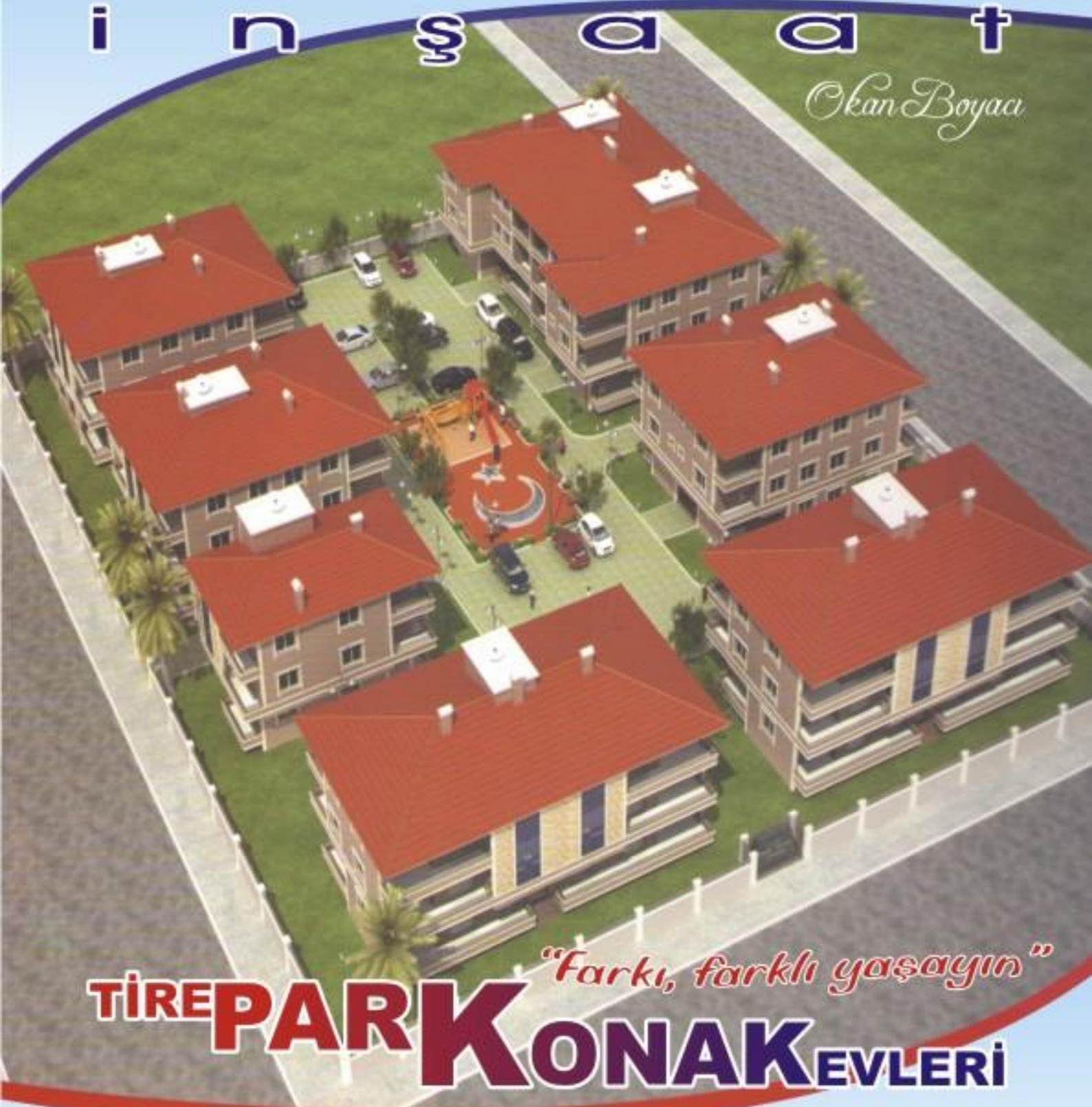
Bekir KESKİN
Ödemiş Belediye Başkanı

KONAK

i n s a a t

Okan Boyacı

TİRE PARK KONAK EVLERİ *"Farkı, farklı yaşayın"*

TEL : 512 00 90 - 0533 567 05 44 Adres : Cumhuriyet Mah. Aydınolu Cd. No:16 TİRE
www.tirekonakinsaat.com e-mail : tirekonakinsaat@hotmail.com

Zeybek Ateşi

2. Ulusal Efe Kurultayı

6 Eylül 2012 Perşembe ÖDEMiŞ / İZMiR

- Sempozyum Açılış Töreni
- Türk Tarihinde Efe ve Zeybek Kültürü Sempozyumu 1.ve 2. oturum.
- Zeybek Türküleri konseri

7 Eylül 2012 Cuma ÖDEMiŞ / İZMiR

- Türk Tarihinde Efe ve Zeybek Kültürü Sempozyumu 3. oturum ve değerlendirme
- Ressam Mustafa Ali Kasap / Efe Kadınlarımız Resim Sergisi
- Birgi Kültür Gezisi

7 Eylül 2012 Cuma GAZİEMİR / İZMiR
Gaziemir Festival Alanı

- Ege Folklor Dernekleri Federasyonu Kültür Sanat Ödülleri
- Grup Meczaz Konseri

8 Eylül 2012 Cumartesi GAZİEMİR / İZMiR
Gaziemir Festival Alanı

- Zeybeklerin Karşılama Töreni
- ZEYBEK YÜRÜYÜŞÜ
- Zeybek Gösterileri
- ZEYBEK ATEŞİ GÖSTERİSİ
- Tolga Çandar Konseri

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

GAZİEMİR BELEDİYESİ

ÖDEMiŞ BELEDİYESİ

TEGO

Zeybek Ateşi
Kültür - Sanat - Tarih

Yıl : 1 Sayı : 1 6 Eylül 2012

TİRE KÜLTÜR DERNEĞİ YAYINIDIR

Tire Kültür Derneği adına
İmtiyaz Sahibi ve
Sorumlu Yazı İşleri Md.
DİLEK KART

Genel Yayın Yönetmeni
SEYFULLAH AYVALI

Yayın Kurulu
A.Munis ARMAGAN
Ali TAYKUT

BASKI
Yerel Ofset / ÖDEMiŞ
Tel : 0232. 544 87 47

İLETİŞİM :
Cumhuriyet Mah.
Ortaokul Cad.
No:3/3 Tire/İzmir
Tel : 0232. 511 35 04
www.tirekultur.com

ZEYBEK ATEŞİ

Efe yüreklerde dalga dalga büyüyor

Geçtiğimiz yıl Türkiye'de ilk kez Tire'de gerçekleştirilen Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nın ikincisi, bu yıl Gaziemir ve Ödemiş ilçelerindeki etkinlikler ile gerçekleştiriliyor.

Tire Kültür Derneği'nin öncülüğünde, dernekler arasında işbirliği oluşturmak amacıyla, geçtiğimiz şubat ayında kurulan Efe ve Zeybek Kültürü Platformu'na bağlı dernekler ve Ege Folklor

Dernekleri Federasyonu'nun işbirliği ile hazırlanan etkinlikler, bu yıl 3 güne yayılmış durumda. Gaziemir ve Ödemiş Belediyeleri'nin kurultayın kendi ilçelerinde yapılmasına yönelik organizasyon komitesine iletmış oldukları talepler; Zeybek Ateşine sahip çıkılması bakımından memnuniyetle karşılandı.

Kurultayın final gecesini üstlenmek isteyen Gaziemir Belediyesi ile bir toplantı gerçekleştiren Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı organizasyon komitesi, kurultayın final gecesinin içeriği ve ayrıntıları hakkında Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol'a bilgiler verdi. Efe ve Zeybek Kültürü Platformu ve Tire Kültür Derneği yönetim kurulu üyeleri Bayındırlık eski bakanı Halil Çulhaoğlu, Tire Belediyesi Eski başkanı Mehmet Sıtkı İçelli, Ege Efe Kültür Derneği Başkanı Ali Rıza Türkmen ve yönetim kurulu üyesi Aydın Özbey'den oluşan bir heyet ile Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol'u makamında ziyaret etti.

**Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim ŞENOL;
"ZEYBEK ATEŞİ'Nİ ON BİNLERCE KİŞİ İZLEYECEK"**

Ulusal Efe Kurultayı projesini ekip arkadaşları vasıtasıyla duyduğunu ve çok beğendiğini anlatan Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol, "hepimizi heyecanlandıran böylesine güzel bir projeye Gaziemir belediyesi olarak destek vermek bizim görevimizdir. Bu etkinliğin en güzel şekilde yapılması ve faydalı olabilmesi için belediye olarak elimizden ne geliyorsa yapmak istiyoruz" dedi.

Gaziemir Belediyesi olarak bu gibi büyük organizasyonlarda oldukça tecrübeli olduklarını hatırlatan başkan Halil İbrahim Şenol, "Belediye olarak bu projenin her aşamasında görev almak boynumuzun borcudur. Bu organizasyon ile hem ilçemizi tanıtmaya fırsatı bulacağız hem de kültürümüze katkı sağlamış olacağız. İnanıyorum ki, 7 ve 8 Eylül tarihlerinde Gaziemir'de yapılacak olan Zeybek Ateşi'ni on binlerce kişi izleme şansına sahip olacak" şeklinde konuştu.

Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah AYVALI; "EFE KÜLTÜRÜ SADECE HALK OYUNUNDAN İBARET DEĞİLDİR!"

Toplantıda Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı projesinin amaçları ve içeriğini anlatan Efe ve Zeybek Kültürü Platformu ve Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı da, "Efe ve Zeybek kültürü, Türklerin tarih sahnesinde görüldüğü yüz-

yıllardan bu yana mertliği, kahramanlığı ve haksızlığa karşı başkaldırıyı temsil etmesi açısından Türklerle özdeşleşen ve Türklerin ayak bastığı her coğrafyada farklı isim, şekil ve olaylarla kendini gösteren özel bir kültürdür" diyerek, "Bu kültürün genç kuşaklara onurlu bir yaşama biçimi olarak aktarılması, geçmişte olduğu gibi bu gün de ülkemizin ihtiyaç duyduğu önemli bir kültür girişimidir. Gelecek nesillerin, Efe ve Zeybekleri çeşitli organizasyonlarda sadece dans eden kişiler olarak algılamaması için vatanını ve milletini seven herkesin üzerine önemli görevler düşmektedir" dedi.

Ayvalı, Zeybek Ateşi 2. Ulusal Efe Kurultayı'nın bu yıl, tecrübeli ve uzman isimlerden oluşan çok geniş

bir ekip tarafından hazırlandığını vurgulayarak, "Efe ve Zeybeklik kültürü bu yıl Türkiye gündeminde hak ettiği yeri bulacaktır. Tüm halkımızı Gaziemir Belediyesi'nin ev sahipliğinde kurultayımıza bekliyoruz. Projemize verdiği destekten dolayı başta belediye başkanımız Sayın Halil İbrahim Şenol olmak üzere, Gaziemir Belediye Başkan Yardımcısı Sayın Mustafa Duman ve Belediye Başkan Danışmanı ve Ege Efe Kültür Derneği Başkanı Ali Rıza Türkmen Bey'e çok teşekkür ediyorum" şeklinde konuştu.

EFDF KÜLTÜR SANAT ÖDÜLLERİ GECESİNDE GRUP MECAZ KONSERİ

Zeybek Ateşi 2. Ulusal Efe Kurultayı kapsamında Gaziemir'de yapılacak olan etkinlikler 7 ve 8 Eylül Tarihlerinde Gaziemir Festival alanında gerçekleştiriliyor. 7 Eylül gecesi Ege folklor Dernekleri Federasyonu tarafından verilen Kültür Sanat Ödülleri gecesinde federasyon tarafından belirlenen kültür adamlarına ödülleri takdim ediliyor. Gecede bir çok dernek ve halk oyunları ekibinin zeybek gösterilerinin yanı sıra dinleyiciler tarafından çok sevilen Grup Mecaz, ege yöresi türkülerinden oluşan bir konser veriyor.

Kültür Sanat ödülleri gecesi düzenlemeye 2011 yılında başladıklarını ifade eden Ege Folklor Dernekleri Federasyonu Başkanı Nebi Kayan, "Federasyon olarak kültürümüze ve halk oyunlarımıza gerek araştırmaları, gerek üretimleri, gerekse çalışmaları ile hizmet eden kültür insanlarına ödül veriyoruz. Bu yılki ödül gecesinde zeybek kültürüne hizmet etmiş sanatçılarımıza ödülleri takdim edeceğiz. Amacımız kültür sanat alanında yapılacak olan çalışmaları teşvik etmek" dedi.

TOLGA ÇANDAR DA ZEYBEK ATEŞİNDE

Zeybek Ateşi 2. Ulusal Efe Kurultayı'nın final gecesi ise yine Gaziemir Festival Alanı'nda yapılıyor. Zeybek türkülerinin tanınmış sesi Tolga Çandar ve pek çok zeybek türkücüleri sanatçısının konser vereceği gece öncesinde Zeybek Ateşi Kurultayı'nda bulunmak için Gaziemir'e gelen efe ve zeybekler, Abdullah Arda Meydanı'ndan Festival Alanı'na kadar Zeybek Yürüyüşü kortejine katılıyor. Efe ve Zeybeklerin etkinlik alanına gelmesinin ardından Ömer Ersagun Güldamla, Çağrı Pala, Halil Altın ve Cem Gülseçgin

tarafından hazırlanan gösteride, efelik kültürünün Türk tarihinin ilk dönemlerinden bu yana devam eden bir kültür olduğu vurgulanıyor. Gösteride ayrıca tarihimizin unutulmayan efe yürekli kahramanlarını temsil eden oyuncular tarafından Efe Kurultayı'nın sembol gösterisi Zeybek Ateşi yakılıyor.

TÜRK TARİHİNDE

EFE VE ZEYBEK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU ÖDEMiŞ'TE YAPILIYOR

Zeybek Ateşi 2. Ulusal Efe Kurultayı kapsamında düzenlenen, Türk Tarihinde Efe ve Zeybek Kültürü Sempozyumu ise Ödemiş Belediyesi'nin katkıları ile efeler diyarı Ödemiş'te yapılıyor.

Türkiye'de ilk kez 17 Eylül 2011 tarihinde Tire ilçesinde gerçekleştirilen Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nda bu yıl yine bir ilk yaşanıyor. Kurultay kapsamında düzenlenen Türk Tarihinde Efe ve Zeybek Kültürü Sempozyumu, içeriği bakımından Türkiye'de ilk kez ele alınıyor.

Efe kültürünün sınırlı bir tarihsel dönem ve coğrafyaya sığdırılamayacağı ve yalnızca folklor açısından tarif edilemeyeceğinin ortaya konulduğu Ulusal Efe Kurultayı kapsamında yapılan sempozyuma, Ödemiş Belediye Başkanı Bekir Keskin sahip

çıktı. Ödemiş Belediyesi'nin girişimleri ile organizasyon komitesi ile yapılan görüşmeler neticesinde başkan Bekir Keskin projeye tam destek vereceğini açıkladı.

Sempozyum için Ödemiş'te yapılan toplantıya, Ödemiş Belediye Başkanı Bekir Keskin'in yanı sıra, Efe ve Zeybek Kültürü Platformu Dönem Başkanı ve Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı, Ege Folklor Dernekleri Federasyonu Başkanı Nebi Kayan, Muğla Yaren Kültür Derneği Başkanı Halil Altın, Torbalı Efem Derneği Başkanı Mahmut Güvenir, Eğridere Gökçen Efe Derneği Başkanı Serdar Günay, Ödemişli Ressam Mustafa Ali Kasap, Avukat Mehmet Kırılı ve Ödemişli müzisyen Taner Sevgel katıldılar.

6 ve 7 Eylül Tarihlerinde Ödemiş Kültür Evinde gerçekleştirilen sempozyum kapsamında Prof. Dr. Metin Ekici, Prof. Dr. Sabri Sürgevil, Prof. Dr. Tuncer Baykara, Prof. Dr. Engin Berber, Prof. Dr. Osman Akandere, Doç. Dr. Ercan Haytoğlu, Yrd. Doç. Dr. Caner IŞIK, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Mehmet Efendioğlu, Yrd. Doç. Dr. Bülent Çelik, Yrd. Doç. Dr. Gökhan T. Cenikoğlu, Yrd. Doç. Dr. Emin Elmacı, Dr. Tuncay Ercan Sepetçioğlu, Dr. Olcay Pullukçuoğlu Yapucu, Dr. Eren Akçiçek, Abbas Levent Ertekin, Adem Efe, Mustafa Kuzucuk, Aslı Büyük Okutan, Aziz Kılınc, Ali Fuat Aydın, Satı Kumartaşlıoğlu, Derya Ersöz, Ali Haydar Avcı, Erdal İnce, H. Ömer Karpuz, Zeliha Gaddar, Halil Hadimli, Halil İbrahim Şahin, Hamza Altın, Hasan Babacan, Hilal Ortac, Mehmet Temizkan, Necat Çetin, Erol Akcan, Sonay Ödemiş, Etem Oruç, Mehmet Emin Dalgaç, Behiç Galip Yavuz, Mustafa Ali Kasap, Hilmi Anaç, Sevilay Gök, Zeynel Demir, gibi yaklaşık 40 bilim adamı, araştırmacı, sanatçı ve yazar tarafından sunulan bildiriler ile efe kültürünün tarihsel özellikleri bilimsel açıdan ortaya konuyor. Sempozyumda sunulan bildiriler etkinliğin ardından bir kitapta toplanarak araştırmacıların hizmetine sunulacak.

Tire Kültür Derneği ve Ege Folklor Dernekleri Federasyonu işbirliği ile düzenlenen sempozyumun onur kurulunda İzmir valisi yardımcısı Ardahan Totuk ve Haluk Tunçsu'nun yanı sıra, Ödemiş Kaymakamı Abdurrahman Koçoğlu, Tire Kaymakamı Hüseyin Ergi, Ödemiş Belediye Başkanı Bekir Keskin, Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol, Gazeteci Yazar Yaşar Aksoy, Araştırmacı Yazar İsmail Özboyacı, TECO petrolcülük Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Yalçınkaya yer alırken, düzenleme kurulunda ise Adnan Menderes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim görevlisi Yard. Doç. Dr. Günver Güneş, Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı, Yönetim Kurulu Üyesi M. Sıtkı İçelli, Ege Folklor Dernekleri Federasyonu başkanı Nebi Kayan, Başkan yardımcısı Necati İter, Avukat Mehmet Kırılı, Teco petrolcülük yetkilisi Serhat Tanyel, Ödemiş Belediyesi kültür müdürü Ufuk Kızılar ve kültür işleri personeli İrfan Yılmazlar görev aldı.

Sempozyumun bilim kurulu ülke genelinde tanınmış akademiysen, sanatçı ve yazarlardan oluşuyor. Başta Prof. Dr. Metin Ekici, Prof. Dr. Sabri Sürgevil, Prof. Dr. M. Öcal Özbilgin, Prof. Dr. Kemal Arı, Prof. Dr. Mehmet Naci Önal, Prof. Dr. Mehmet Temel ve Prof. Dr. Ali Duymaz'ın görev aldığı sempozyumun bilim kurulunda Doç. Dr. Reyhan Altınay, Doç. Dr. Hacer Harlak, Doç. Dr. Bayram Akça, Doç. Dr. Mustafa Aslan, Doç. Dr. Turgut Tok, Doç. Dr. Tahir Kodal, Doç. Dr. Ercan Haytaoğlu, Doç. Dr. Sadiye Tutsak, Doç. Dr. Süleyman İnan, Yrd. Doç. Dr. Erkan Serçe, Yrd. Doç. Dr. M. Emin Elmacı, Yrd. Doç. Dr. Gülhan Demiriz, Yrd. Doç. Dr. Günver Güneş, Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN, Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK, Yrd. Doç. Dr. Caner Işık, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Özkan, Yrd. Doç. Dr. Gökhan T. Cenikoğlu, Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Şahin, Yrd. Doç. Dr. Emin Kırılı, Dr. Baki Bora Hança, Dr. T. Ercan Sepetçioğlu, Orhan Çetinkalp, Abdurrahim

Karademir, Mahmut Karagenç, Zeynel Demir, Nevzat Aaltuğ, A.Munis Armağan, Mustafa Ali Kasap ve Ali Fuat Aydın gibi değerli akademisyen, araştırmacı, yazar ve sanatçılar yer alıyor.

**Ödemiş Belediye Başkanı BEKİR KESKİN;
“EFE KÜLTÜRÜ İÇİN TÜM İMKÂNLARIMIZI
HER ZAMAN SEFERBER EDERİZ”**

Efeler diyarı Ödemiş'te Efe ve Zeybek kültürü ile ilgili bir sempozyuma ev sahipliği yapmaktan onur duyduklarını ifade eden Ödemiş Belediye Başkanı Bekir Keskin, “Ödemiş, tarihi boyunca efe kültürü ile iç içe yaşamış bir kenttir. İlçemizde böylesine önemli bir sempozyumun düzenlenmesinin gerek Türk kültürüne gerekse de ilçe kültürümüze ciddi kazanımlar sağlayacağına inanıyorum” dedi. Sempozyuma katılan bilim adamı, araştırmacı, sanatçı ve diğer katılımcıları Efelik kültürünün en önemli merkezlerinden biri olan Ödemiş'te ağırlamaktan büyük bir onur duyduklarını söyleyen Keskin, “Ödemiş belediyesi olarak bu tür kültürel etkinlikler için tüm imkânlarımızı seferber etmeye her zaman hazırız” şeklinde konuştu.

EFE KURULTAYI BİLİMSEL BİR KİMLİK KAZANDI

Ödemiş Belediyesi'nin Ulusal Efe Kurultayı'na gösterdiği duyarlılık ve sempozyuma ev sahipliği yapma kararlılığından dolayı memnuniyet duyduklarını ifade eden, Efe ve Zeybek Kültürü Platformu ve Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı ise, “Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nı bu yıl geniş katılımlı bir organizasyon komitesi ile organize ediyoruz. Bu yıl ilk kez gerçekleştirdiğimiz sempozyum ile kurultayımıza bilimsel bir içerik kazandırmış olduk. Böylece, kurultayımızın asıl amacını daha net ve etkin bir şekilde ortaya koymuş olduk” dedi. Sempozyumda

birçok akademisyen, araştırmacı ve sanatçının Türk Tarihinde Efe ve Zeybek kültürü hakkında bildiriler sunduğunu hatırlatan Ayvalı, “bu sempozyuma çok önem verdik. Kalıcı etkilerinden gelecek kuşakların faydalanacağı bir sempozyum olsun istedik. Bu bilimsel çalışma için her türlü imkânı ve desteği veren Ödemiş Belediye Başkanı Sayın Bekir Keskin'e platformumuz adına minnettarız” dedi.

TECO PETROLCÜLÜK'TEN

ZEBEK ATEŞİ'NE YİNE TAM DESTEK

Birinci Efe Kurultayı'nın ana sponsoru Teco Petrolcülük ise bu yıl yine Ana Sponsor olarak Zeybek Ateşi'ne desteğini sürdürüyor. Tire Kültür Derneği'ni ziyaret eden Teco Petrolcülük Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Yalçinkaya, “zeybek ateşi bu millet var oldukça yanacaktır” dedi.

Tire'deki Zeybek Ateşi'ne ana sponsor olarak katkı sağlayan Teco Petrolcülük Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Yalçinkaya, Teco Petrolcülük şirketinin Pazarlama Müdürü Serhat Tanyel ile birlikte Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı ve Yönetim Kurulu Üyesi Dilek Kart'ın katıldığı toplantıda efe kültürünün Anadolu tarihindeki önemine değinerek, “sizler burada Zeybek Ateşi'nin ilkinin gerçekleştirdiniz. Bizlere destek olmak ve desteğimizi sürdürmek düşer. Bu ateş Tire'de yandı ve sizlerin sayesinde tüm ülkeyi kuşatması için elimizden geleni yapmamız gerekiyor” şeklinde konuştu.

Çok uzun yıllardır gerek iş hayatındaki gerekse özel ilgi alanları nedeniyle Anadolu kültürü üzerinde kapsamlı gözlemler ve araştırmalar yapma şansı bulduğunu ifade eden Yalçinkaya, “ben Anadolu kültürünün Orta Asya'dan başlayarak Dadaloğlu, Yunus Emre, Köroğlu ve nihayetinde Ege'nin şanlı efelerinin davranış biçimleriyle şekillendiğini açık bir şekilde gördüm. Efe kültürü kökleri Orta Asya'ya kadar dayanan büyük ve zengin bir kültürdür. Bu kültürün

içinde, çirkinlikler ve kötülükler asla barınamaz. Efelik zulme karşı duruşun bütün Anadolu'daki ortak ismidir. Bizler bu nedenle gerçek Anadolu kültürünün özüne inmek ve gelecek nesillere aktarmak zorundayız. Efe kültürü birlik olmanın birleştirici olmanın en belirgin yollarından bir tanesidir. Bu sebeple Zeybek Ateşi'ne sahip çıkmalıyız. Teco Petrolcülük olarak geçen yıl desteğimizin süreceğine söz vermiştik. Bu yıl bu sözümüzü tutarak yine ana sponsor olarak bu onurlu etkinliğe katkı sağlamak için elimizden geleni yapıyoruz” dedi.

Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı;

“MUSTAFA YALÇINKAYA, BİZE GÖRE GERÇEK BİR EFEDİR”

Gösterdiği ilgi ve sağladıkları katkılardan dolayı Teco Petrolcülük adına Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Yalçinkaya'ya teşekkür eden Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı da, “geçtiğimiz yıl bu büyük organizasyon için yola çıktığımızda çevremizde birçok kişi vardı. Onların bir kısmı yoruldu ya da böylesine köklü bir kültürü yaşatmak için verilen mücadeleye nefesleri yetmedi. Ancak Teco Petrolcülük en başından beri bizlerin hep yanındaydı. Bu açıdan tüm şirket yönetimine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Efeliğin sadece halk oyunlarından ibaret olmadığını ifade etmek için böylesine zorlu bir sorumluluğu üstlenmiştik. Geldiğimiz noktada Sayın Mustafa Yalçinkaya gibi ülkemizin pek çok il ve ilçesinden yüzlerce mangal yürekli insan ile tanışma ve dost olma şansına sahip olduk. Mustafa Bey, bize göre gerçek bir efedir. Bizlere sağladığı desteğe layık olmaya çalışacağız” şeklinde konuştu.

ZEBEK ATEŞİ İSMİ TESCİLLENDİ

Öte yandan, Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı organizasyonunun ismi ve içeriğini resmi olarak tescillenmesi işleminin tamamlandığını hatırlatan Ayvalı, “efe kültürünü yaşatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak için geçen yılki çıkış noktamızdan asla taviz vermeden etkinliğimizin yıllarca farklı il ve ilçelerde sürdürülmesini istiyoruz. Bu nedenle organizasyonumuzun ismini ve içeriğini resmi olarak tescilledik. Bundan sonraki yıllarda da Zeybek Ateşinin bütün Anadolu'yu sarması, kucaklaması ve ısıtması için tüm efe yürekli insanların desteklerini bekliyoruz” dedi.

ZEBEK ATEŞİ BELGESELİ ÇEKİLDİ

Zeybek Ateşi hazırlık çalışmaları esnasında Tire'nin Eğridere köyünde Zeybek Ateşi projesini anlatmak için bir belgesel çekimi gerçekleştirdiklerini hatırlatan Seyfullah Ayvalı, “Eğridere Köyü Gökçen Efe Kültür Derneği ile işbirliği içinde tamamlanan belgesel çekimleri, değerli yönetmen Sayın Memduh Ekici tarafından gerçekleştirildi. Çekimler esnasında fotoğraf sanatçısı Sayın Tuna Akçay, Mukaddes Özlem Çelik ve efe yürekli dostumuz Sayın Şahin Efe Yılmaz da hiçbir karşılık beklemeden bu projede görev aldılar. Kendilerine çok teşekkür ediyorum” şeklinde konuştu. Belgesel çekimlerine Tire, Ödemiş ve Torbalı'dan yaklaşık 25 efe oyuncusunun da görev aldığını sözlerine ekleyen Ayvalı, “bu güzel projede emek veren tüm dostlarımızı kutluyoruz. Torbalı Efem Derneği, Ege Efe Kültür Derneği, Ödemiş Halk Oyunları Kültür Derneği'ne katkılarından dolayı minnettarız” dedi.

Belgesel çekimlerinde başta Eğridere Köyü'nün yiğit efeleri olmak üzere Gökçen Efe Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanı Serdar Günay ve

Yönetim Kurulu Üyeleri Engin Çaylak, Mehmet Çaylak, Muharrem Peçen, Behçet Koyuncu ve Nuri Balkesen olmak üzere Torbalı Efem derneği Başkanı Mahmut Güvenir, Tire Kültür Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Dilek Kart, Hüseyin Efe Dalkıranoglu, Canan Kulak, Beyza Kulak, Ümit Ödek, Duran Durmaz, Ahmet Durmaz, Mehmet KIRLI, Taner SEVGEL, Ergin BAYAR, Hasan Koruk, Orçun Döner, Cevdet Gürkan, Çağrı Pala ve Elif Verel gibi efe kültürü sevdalıları gönüllü olarak yer aldılar.

ÜÇÜNCÜ ZEYBEK ATEŞİ İÇİN

AYDIN BELEDİYESİ ŞİMDİ DENTALİP OLDU

Bu yıl ikincisi gerçekleştirilen Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nın üçüncüsünün Aydın'da yapılması için Aydın Belediyesi şimdiden girişimlere başladı.

Aydın Belediye Meclisi, 2013 yılında yapılacak olan 3. Ulusal Efe Kurultayı'na destek sağlanması hususunu Nisan ayı 2. oturumunda görüşerek kabul etti. İlki Tire'de yapılan kurultaya katılan Adnan Menderes Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yrd. Doç. Dr. Günver Güneş, Efelik kültürünün Türk tarihi

açısından oldukça önemli bir kültür olduğunu belirterek, "Böylesine önemli bir kültürün kaybolup gitmemesi için Aydın Belediyesi'nin 3. Zeybek kurultayına destek vermesi ve kurultayın Aydın'da yapılması için girişimde bulunması sevindirici bir gelişme" dedi.

Tire Kültür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı ise, Aydın Belediye meclisinin almış olduğu karara değinerek, "kurmuş olduğumuz platformda daha önce Ulusal Efe Kurultayı'nı her yıl farklı il veya ilçemizde yapılması yönünde karar almıştık. Zeybek Ateşi'ne gösterilen ilgi ve sağlanan destekler her geçen gün artıyor. Bunun en güzel örneklerinden biri de Aydın Belediye meclisinin almış olduğu karardır. Bu konuyu meclis gündemine getiren Aydın Belediye başkanı Sayın Özlem Çerçioğlu'na ve değerli meclis üyelerine bu özverili davranışlarından dolayı çok teşekkür ediyorum. İkinci kurultayımızın tamamlanmasının hemen ardından en kısa sürede sayın belediye başkanımız ile görüşerek 2013 yılındaki 3. zeybek ateşi için görüşeceğiz. Zeybek Ateşi elbette ki Aydın'a ve Aydınlılar'a çok yakışacak. Umarım Aydın tarihsel kimliğini bu kurultay ile bir kez daha açığa çıkarma imkânına kavuşur" dedi.

YETER GÖKÇEN YETER

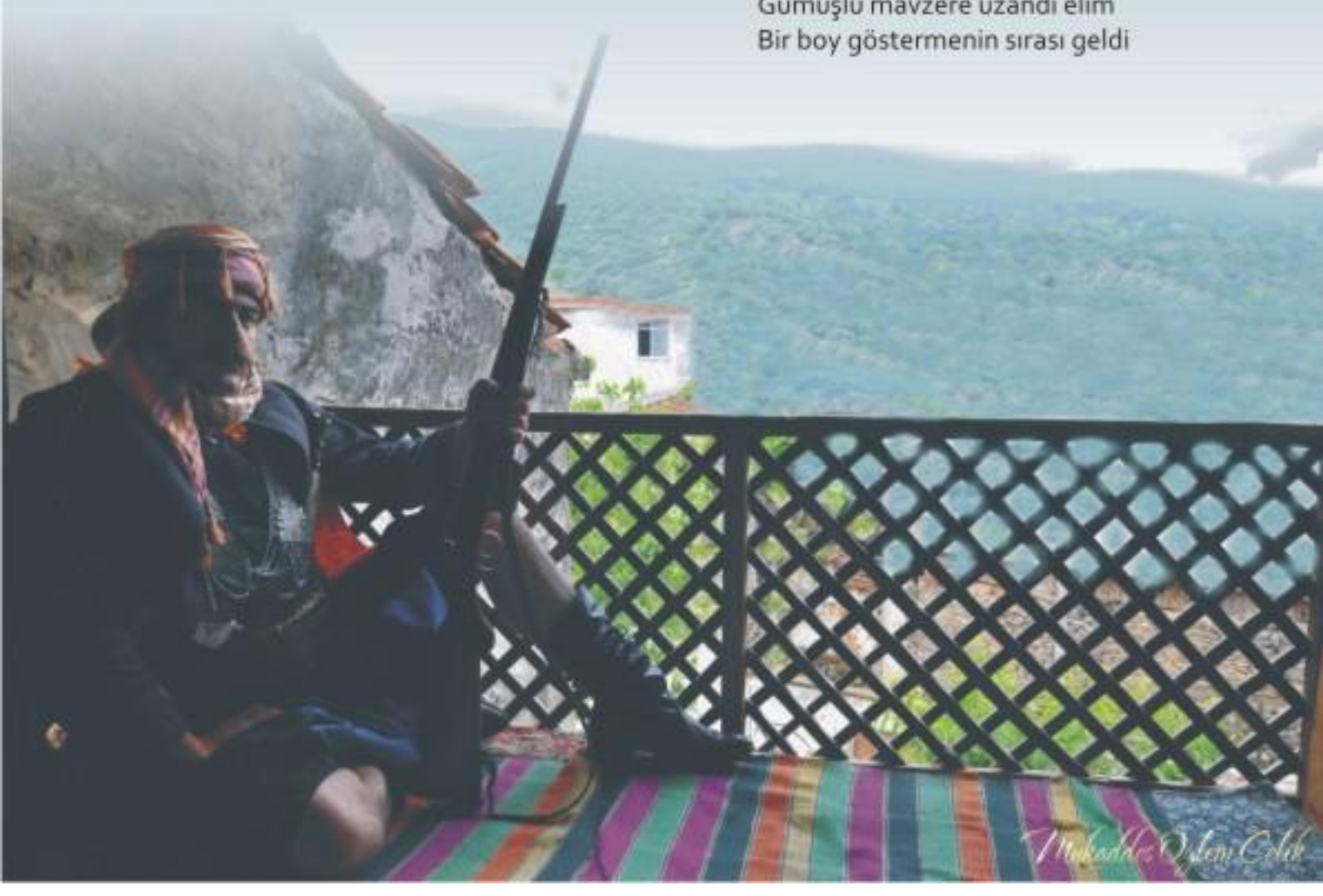
Ziya Hanhan

Yeter Gökçen Yeter, eğlendin gayri
Göğsünü germenin sırası geldi
Yükünü yükledin taylandın gayri
Bu yola girmenin sırası geldi

Gönlümüz genişler kavga oluncu
Bağrımız açıktır demire, tunca
Kara bahtımızı boylu boyunca
Toprağa sermenin sırası geldi

Sen ki , muradına burda ermiştin
Çiçekli dağlardan sevgi dermiştin
Bu yurda bir zaman gönül vermiştin
Şimdi can vermenin sırası geldi

Gökçenim, sazımda kırıldı telim
Bir nazlı pınardım, bulandı selim
Gümüşlü mavzere uzandı elim
Bir boy göstermenin sırası geldi

TİRE DEĞİRMEN

AİLE RESTAURANT

AKÇAŞEHİR KÖYÜ
— TİRE - İZMİR —
TURKEY

+90 (232) 529 00 66
529 02 54
Gsm: 0.533.740 82 15

www.tiredegirmen.com

Efe ve Zeybek Kùltürü Platformu Tire'de kuruldu

Efe ve Zeybek kùltürü ile ilgili derneklerin yöneticileri, akademisyenler ve sanatçılarının bir araya geldiği toplantı geçtiğimiz Şubat ayında Tire Öğretmen evi toplantı salonunda yapıldı. Efe ve Zeybek Kùltürü Platformunu kurmak amacıyla gerçekleştirilen toplantıya 12 dernek yöneticisi ve onlarca akademisyen, yazar ve sanatçı katıldı.

Tire Kùltür Derneği'nin çağrısı üzerine bir araya gelen dernek yöneticileri Efe ve Zeybek kùltürü ile ilgilenen derneklerin işbirliği içerisinde çalışması gerektiği konusunda fikir birliğine vararak, yasal olarak Efe ve Zeybek Kùltürü Platformu kurulmasına karar verdiler.

Tire Kùltür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı, "AMACIMIZ GÜÇLÜ BİR BİRLİKTELİK"

Toplantının açılış konuşmasını yapan Tire Kùltür Derneği Başkanı Seyfullah Ayvalı, geçtiğimiz yıl ilki düzenlenen Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nın ardından bu konudaki çalışmalarını ve iletişimlerini ara vermeksizin sürdürdüklerini ifade ederek, "Zeybek Ateşi Efe Kurultayı ÷lkemizin her dönemde ihtiyacı olan Efe ve Zeybeklik kùltürünün sorunlarını ve kaybolan değeriğini daha yakından görmemizi sağladı. Geçtiğimiz süre içerisinde bu kùltürü yaşatmaya çalışan insanların daha çok iletişim içinde

olması ve güç birliği yapması gerektiği ortaya çıktı. Bu doğrultuda ortaya çıkan bir platform çerçevesinde bir araya gelmesi fikri hemen hemen tüm Efe ve zeybeklik kültürü sevdalısı tarafından heyecanla kabul edildi. Nihayetinde bu amaçla bir araya gelmiş ve bu birlikteliğin temelini atmış bulunmaktayız. Bundan böyle Efe ve Zeybeklik kültürünün gerektirdiği konularda daha güçlü etkinlikler yapma imkânı bulacağız” dedi.

Toplantının aynı zamanda Zeybek Ateşi Ulusal Efe Kurultayı'nın hazırlık çalışmalarının başlatılması anlamında geldiğini sözlerine ekleyen Ayvalı, “Bizler bu kurultayı düzenlerken sadece Tire Kültür Derneği'nin etkinliği olarak düşünmedik. Bundan böyle platforma katılan derneklerin kendi etkinliği olarak ele alması gerektiğini ve bu buluşmada gerçek Efe ve Zeybeklerin bir an önce misafir ve davetli konumundan ev sahibi konumuna geçmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kısacası Efe Kurultayı artık onlarca Efe ve Zeybek derneğinin ve yüzlerce Efe kültürü sevdalısının kendi öz etkinliği olacaktır” şeklinde konuştu.

Mehmet Dalkaç ; “TİRE BÜYÜK BİR İŞ BAŞARDI”

Tire'nin Efe kurultayı ile zeybek kültürüne çok ciddi bir katkı sağladığını ifade eden, Araştırmacı Mehmet Emin Dalkaç, “Bu toplantıya katılmak için, Köşk ilçesinden büyük bir heyecanla geldim. Elli yıldır Efe ve zeybek kültürünün içinde yer aldım. Yıllardır tek hayalim Efe ve Zeybeklerin istiklal mücadelesinde olduğu gibi yine aynı amaç için bir araya gelmesi ve güç birliği yapması idi. Görülüyor ki bu hayalim efe kurultayı ve zeybek platformu ile şimdi gerçek oluyor. Tire çok büyük bir iş başardı. Bizi bir araya getiren tüm dostlarımıza çok teşekkür ediyorum. Bu birliktelik için tüm gücümle katkı koymaya çalışacağım” dedi.

EFE VE ZEYBEK PLATFORMU YIL BOYUNCA ETKİN OLACAK

Adnan Menderes Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yrd. Doç. Dr. Günver Güneş ise, Efelik kültürünün Türk tarihi açısından oldukça önemli bir kültür olduğuna değinerek, “Böylesine önemli bir

kültürün bu gün etkisiz bir konumda olması çok üzücü. Unutulmak üzere olan birçok değerimiz gibi zeybeklik kültürü de kaybolmaya yüz tutmuş durumda. Bu platform toplantısında bu sorunun önemle ele alındığını görmek bana mutluluk verdi. Bu gün Efelik denildiğinde ilk akla gelen şehir olan Aydın'da bile böylesine ciddi amaçla bir araya geline toplantılar kurultaylar yapılamıyor. Bu nedenle bu toplantıda bulunmaktan büyük onur duydum. Efe ve Zeybek kültürü platformunun bu amaca hizmet ederek kültürümüze kalıcı faydaları olacağından eminim” şeklinde konuştu.

Tire Kültür Derneği'nin çağrısı üzerine yapılan toplantıda Yrd. Doç. Dr. Günver Güneş, Ege Folklor Dernekleri Federasyonu Başkanı Nebi KAYAN, Tire Halk Eğitim Merkezi Müdürü Turhan Eke, Araştırmacı Necat Çetin, Avukat Mehmet Kırılı, Ressam Mustafa Ali Kasap, Araştırmacı Mehmet Dalkaç, Ömer Ersagun Güldamla, Ege Efe Kültür Derneği kurucusu Cem ÇELİK, gençlik kolları başkanı Çağrı Pala Eğridere Gökçen Efe Derneği Başkanı Serdar GÜNAY, Torbalı Efem Derneği Başkanı Mahmut GÜVENİR, Bayındır Efe Kültür Derneği Başkanı Tezcan ÖZCAN, Bahar Şahin, İzmir Tireliler Derneği Başkanı Nezih POYANLI, Muğla Yaren Kültür Sanat Derneği başkanı Halil ALTIN, Buharkent Efeler Derneği Mustafa Zeybekoğlu'dan oluşan katılımcılar, Efe ve Zeybek Kültürü Platformu'nun kurulmasına karar verdi.

S.S. DEREBAŞI KÖYÜ

TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ

Dış mekan süs bitkileri ve Çalı grubu

Tel & Fax : 0232. 519 10 56 Gsm : 0535. 246 51 86

www.derebasikoop.com.tr derebasikoop@hotmail.com

DEREBAŞI Köyü Bayraktepe Mevkii TİRE - İZMİR

Ege Folklor Dernekleri Federasyonu

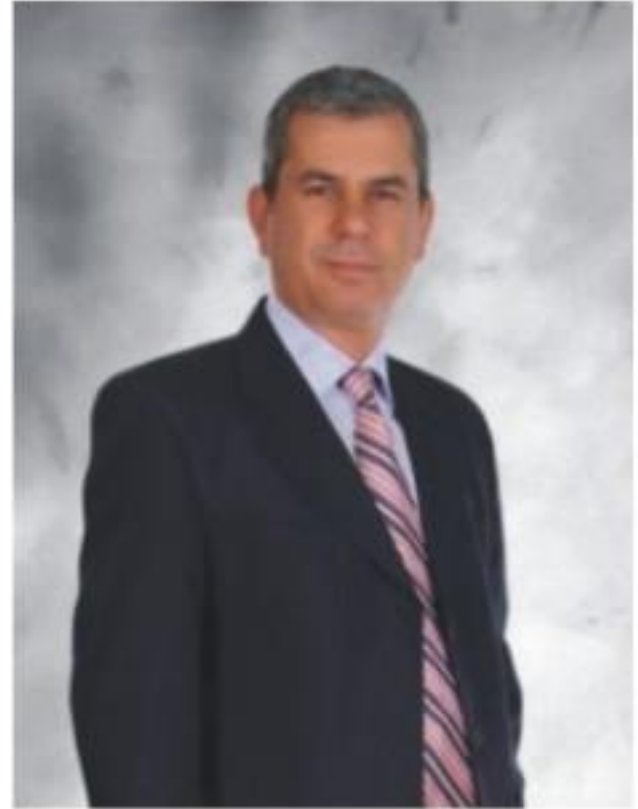
Nebi KAYAN
Ege Folklor Dernekleri
Federasyon Başkanı

Merhaba,

Halk kültürümüzün tarihsel derinliği dikkate alınarak derleme, araştırma ve inceleme; gelecek kuşaklara aktarma ve tanııtma faaliyetlerinde bulunan derneklerimiz Ege Bölgemizde bir araya gelerek birlik ve beraberlik dostluk ve dayanışmayı geliştirmek amacıyla yoğun geçen çalışmalar neticesinde Ege Bölgesi Folklor Dernekleri Federasyonu'nun kuruluşunu sağlamışlardır.

Federasyonumuz 1970 yılların başlarından itibaren İzmir'de kurulu KATHOD, EFEM, SÜMHOTER, YÖREM ve GAFEM dernekleri tarafından kurulmuştur. Daha sonraki çalışmalarımız neticesinde Denizli'den TAN Halk Oyunları, Balıkesir'den BAFAT Halk Oyunları, Çanakkale'den Harmandalı Halk Oyunları, İzmir'den EGEFEM ve EGE FOLKART dernekleri Federasyonumuza üye olmuşlardır. Federasyonumuz Ülkemizde Halk Oyunları alanında çalışmalar yapan dernekler tarafından kurulan ilk Federasyondur. Halk Oyunları derneklerimizin maddi ve manevi çok büyük sıkıntılar içerisinde olduğu camiamızca bilinmektedir.

Federasyonumuzun amaçlarından biriside bu sıkıntılarımıza çözüm olacağına inandığımız Ülkemizin diğer bölgelerinde aynı amaçla kurulacak Federasyonlar ile birlikte Türkiye Folklor Dernekleri Konfederasyonunun kuruluşunu sağlamaktır. Kurulacak olan Konfederasyonun derneklerimize

çok önemli katkılar sağlayacağından hiç kuşkuymuz yoktur.

Kuruluş amaçları doğrultusunda çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdüren Federasyonumuz, "ZEYBEK ATEŞİ" kapsamında "Türk Tarihinde Efelik ve Zeybeklik Kültürü Sempozyumu" düzenlemiştir.

Ege Folklor Dernekleri
Yönetim Kurulu

Bu sempozyumun; "Efelik" ve "Zeybekliğin" sadece halk oyunları ile sınırlı olmadığını ve gençlerimizin bu geleneksel kültürü ve onun tarihsel geçmişini çok yönlü olarak öğrenip yaşatmaları ve de bu Somut Olmayan Kültürel Mirasımızı yaşatmaları için önemli bilimsel veriler ortaya koyacağı düşüncesindeyim.

Efelik ve Zeybeklik etrafında oluşturulmuş kültürel mirasımızı tanımak, yaşamak ve yaşatmak için çalışan ülkemiz gençliğinin, tıpkı " Ulusal Kurtuluş Günlerimizde" olduğu gibi, her türlü zorluğun üstesinden geleceğinden hiç şüphemiz yoktur.

Federasyonumuz 2011 yılı etkinlikler kapsamında "Halk Oyunları Derneklerinin Teşkilatlanma Problemleri ve Çözüm Önerileri Çalıştayı" nı gerçekleştirmiş olup Halk Oyunları camiamızdan çok önemli olumlu tepkiler almıştır. Federasyonumuz bu etkinlikler kapsamında; "Türk Halk Kültürüne" hizmeti geçen değerli bilim ve kültür insanlarına, kurum ve kuruluşlara saygı ve minnet duygularımızı ifade etmek için her yıl HALK KÜLTÜRÜ HİZMET ÖDÜLÜ, HALK OYUNLARI HİZMET ÖDÜLÜ, HALK OYUNLARI İCRA ÖDÜLÜ ve HALK MÜZİĞİ HİZMET ÖDÜLÜ törenleri düzenlemektedir.

Bu ödüllerin Türk kültürüne hizmet etmek isteyen diğer kişi kurum ve kuruluşlara teşvik edici olacağı düşüncesi ile etkinliklerimizde emeği geçen herkese teşekkür eder, selam ve sevgilerimi sunarım.

2011 Kültür Sanat Ödülleri Töreni

Serhan Adıgüzel

albi

özalperim
masa sandalye

Ahşabın sıcaklığı, Metalin estetiği...

Mağaza Adres : Yeşillik Caddesi No : 330 Karabağlar - İZMİR

Tel : 0 232 253 34 67 - 0232. 254 81 75 **Faks :** 0 232 237 24 47

Atölye : 657 Sokak No : 19 Şirinyer - İZMİR **Tel :** 0 232 237 28 27

WEB : www.albimasandalye.com **Mail:** bilgi@albimasandalye.com alperbilen@albimasasandalye.com - ozalperim@hotmail.com

TEMİZLİK MALZEMELERİ TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Gıda, Hırdavat, Züccaciye, Ambalaj Mal. TAHHÜT İŞLERİ

Adres : 1145 / 4 Sk. No :18/A Yenışehir / İzmir

Tel : 0 232 469 42 22 **Fax :** 0 232 469 36 00

Türküleşen Zeybek Ağıtları

Ahmet Zeki MUSLU

Batı Anadolu'nun Kıyı Ege Bölümünde Zeybeklik geleneğinin tarihi çok eskilere dayanır. Kimi araştırmacılar; ilkçağda gemicilik tekniğinin ilerlemesi ve ticaretinin gelişmesiyle, gemilerde silahlı koruyuculara gereksinim duyulmasıyla zeybeklerin ortaya çıktığını yazarlar. Kimi araştırmacılar da Türklerin Batı Anadolu'ya gelmesiyle, Aydın, Saruhan ve Menteşe Beylikleri döneminde akıncı olarak zeybeklerin ortaya çıktığını ileri sürerler.

Her iki görüşün de haklı olduğu gerekçeleri vardır. Biz bu yazıda onları tartışacak değiliz. 17. yüzyıldan sonra Osmanlı tımar "toprak" düzeninin bozulmasına koşut olarak yörenin dağlarında yerden bitercesine çoğalan zeybek çeteleri dolaşmaya başladı. Aynı yıllarda Anadolu'nun diğer bölgelerinde de celâlîler ayaklanması görülür. Devlet bir yandan iç huzur ve güvenliği sağlamaya çalışırken bir yandan da yasadışı ilan ettiği bu insanlara karşı toplu bir "imha", kırım ve yok etme politikası uygular. Aydın elinde bir salgına dönüşen zeybeklik olgusunun önü bir türlü alınamaz. 19. yüzyılın birinci yarısında Atçalı Kel Mehmet Efe ile

doruk noktasına ulaşan hareket, Efe'nin Aydın'ı ele geçirip "Valiy-i vilayet, Hademe-i devlet, Atçalı Kel Mehmet" diye mühür kazıtıp, bağımsızlığını duyurmasıyla en parlak dönemine ulaşır

Devlet bu ayaklanmayı bastırır fakat zeybekliğin önünü bir türlü alamaz. Devlet nezdinde "eşkiya" olarak nitelenen bu insanların arkasında büyük bir halk desteği vardır. Anadolu'nun diğer bölgelerindeki eşkiyalardan farklı olarak uyguladıkları, Börklüce Mustafa isyanına kadar dayandırılan "cana, mala, namusa dokunmama /dokundurtmama ilkesi" onları halk gözünde birer "kahraman" mertebesine çıkarmıştır.

Bu dağ insanlarının, yaşamları, serüvenleri, devletle olan mücadeleleri, sevdaları, birbirleri ile olan kavgaları halk tarafından ilgiyle izlenir, söylencelere, destanlara, şiirlere konu oluşturur. Bunlardan birisi de Ege zeybek ağıtlarıdır.

Günümüzde türkü olarak bilinen bu ezgili sözlerin pek çoğunun ilk biçimi birer ağıttır. Ülke genelinde de yaygın olarak bilinen, Harmandalı Zeybeği, Kerimoğlu Zeybeği, Çökertme de birer ağıttır. Hem oyun havası hem de türkü olarak bilinen

bu ezgilerin ilk sözlerine bakıldığında hemen bir ağıt doldurur kulakları.

Harmandalı Zeybeği; "Harmandalı efem geliyor/ Bileğinden kanlar akıyor." Kerimoğlu Zeybeği; "Kardağların sandalı da sandalı/Al kana boyanmış Kerimoğlu'nun her yanı" Çökertme; "Kolcular geliyor Halilim nerelere kaçalım/Teslim olmayalım Halilim aman kurşun saçalım" Burada yeri gelmişken şu bilgiyi aktarmak isterim. Yöremizde çok sevilen Kerimoğlu türküsünde geçen " sandal" sözcüğü, denizdeki ulaşım aracı sandal değildir. Kıyı Ege dağlarında yetişen "sandal" bitkisidir. Çökertme türküsündeki "aspat", "asvalt" yapan cahiller, "Karadağların sandalı" dizesini "Kerimoğlu'nun

bir ikisinin cesedi bir kaya dibinde ya da bir çalı dibinde kalır. Delik deşik bedenleri getirilir atılır doğup büyüdükleri köyün meydanına. Sonrasında bir ağıt yükselir, taş yapı, toprak damlı bir köy evinden. Her örgütsüz halk hareketinde olduğu gibi lider yaratamayan halk, kendi yarattığı kahramanın başında oturmağı yakar.

Kıyı Ege'de -Anadolu'nun diğer bölgelerinde de- genellikle türkü yakılmaz. Yakım yakılır. "Yakım" denilen ağıtlar sonradan türkülebilir. Bu "yakım"lar mutlaka toplumun ilgisini çeken toplumsal bir olay, toplumsal bellekte önemli bir yer tutan önemli bir olgu ya da bir kahramanın beklenmedik ölümü bir halk ozanının dilinde kalıcı kılınmaya çalışılır.

Anadolu'da ağıt yakma geleneği çok eskilere, Şamanizm geleneğine değin dayanır. Türkmenlerin ve yörüklerin Anadolu'ya gelirken, toplumsal belleklerinde getirdikleri kültür değerlerinden biri de ağıt yakma geleneğidir.

Batı Anadolu Türkmen ve Yörük köylerinde ağıt töreni şöyle düzenlenir. Ölü, çenesi bağlandıktan sonra kış günüyse evin en geniş odasına yaz günüyse "hayat"a uzatılır. Üzerine beyaz bir örtü serilir. Örtünün üzerine uzunlamasına kılıç, yatağa ya da bir silah silah konulur. Bunlar yoksa bıçak, maşa ya da ısırandan birisi konulabilir. Türkmen ya da Yörük kadınları ölünün başucunda bir halka oluşturarak sırasıyla birinin bıraktığı yerden

diğeri olarak aynı ayak, ölçü ve ezgi düzeniyle ağıt söyler. Bu gelenek, eski Türklerdeki "yuğ" törenindeki "sagu" söyleme geleneğinin Anadolu yaşamına uyarlanan biçimidir. Başlangıçta olduğu gibi kadınlar bir yandan ağıt yakarken diğer yandan da gözyaşı dökerler. Erkekler bir köşede sessiz, gözleri yerde gözyaşlarını içlerine akıtırlar.

Ölünün gömülmesinden bir hafta kadar sonra ağıt töreninde söylenen en güzel ağıttan övgüyle söz edilmeye başlanır. Daha sonraki günlerde bu ağıt, türkü olup dillerde dolaşmaya başlar. İlk söyleyeni unutulup, yavaş yavaş üretildiği yerden çıkıp yöreye yayılır, halkın toplumsal belleğine yerleşir.

Kıyı Ege zeybek ağıtları, diğer şiir türlerine göre biraz daha özgürce uyaklanır. Genellikle sekiz ve o bir heceli ölçü düzeni gözetilerek söylenir. Bu yapısı ile koşma türüne girer. Saz eşliğinde söylenen ağıtlar,

sandallı" biçiminde çalıp söylemektedirler.

Konumuza dönelim. Dağlarda: sergerde, başıboş, varsıldan alıp yoksula vererek yaşayan bu insanlar, yasalardan kaçarken, halk desteğini arkalarına almayı başarmışlardır. Dağ başlarında yankılanan zeybeklerin türküleri şöyle başlar; "Çek kamayı kan damlasın silahtan" Kimbilir hangi ağıttan süzülüp gelen bir dizedir bu? Dağlarda fetvayı kargaların verdiğiğine inanan, Osmanlı'nın paşası değil, padişahı gelsin üstümüze, diyen bu adamların dünya görüşü şu üç dize ile özetlenebilir.

"Şu Aydın'ın alt tarafı meteriz
Meterizden telli kurşun atarız
Biz üç zeybek bir orduya yeteriz"

...
Takip müfrezeleri hep peşlerindedir. Zaman zaman müsademeye "vuruşmaya" girilir. Her zaman

ülke genelinde -çoğunlukla- uzun hava olarak kabul edilir. Usulsüz türküler bölümüne girer.

Osmanlı'nın son döneminde dağlarda gezen, devletin yasadışı, halkın kahramanı saydığı-nitelediği- bu insanların yaşamı; ağıtların "türküleşen yakımların" ana temasını oluşturur. Kıyı Ege zeybek ağıtlarının birinci temel özelliği; ölenin kendi ağzından söylenmiş olmasıdır. Ölen ya da öldürülen kişinin yaşamı, yaptıkları, kişiliği, çevreyle ve devletle olan ilişkisi, eşi ya da yavuklusuyla olan birikletliği bu konuları bilen birisi, sanki kalanlara hesap verircesine ya da bir özeleştirici yaparcasına anlatır.

*"Kıratıma Burçak verin kişnesin
Yaralanma fitil salın işlesin
Ben gidersem yarım nişlesim
Koyu gölgelerde gergefişlesin*

*Osmanlılar bölük bölük geldiler
Akbağrımı delik deşik ettiler
Koca Mustafa öldü deyüp döndüler
Duymadın mı ağalarım, efem şanımlı...*

Topraksızlıktan, işsizlikten, angaryadan, marabalıktan, yanaşmalıktan bunalan, zorunlu iskandan, kan davasından, askerden kaçan, bu insanlar namlı "ünlü" bir efenin çetesine girerek dağlarda dolaşırken yaşadıkları da unutulmaz.

*"Çadır kurdum şu dağların düzüne
Yüz bir sene az geliyor gözüme"*

Devlet güçleriyle giriştikleri bir vuruşma sonrası yakalanıp elleri arkadan kelepçeli şehre indirilip, kadı'nın idam fermanı boyunlarına geçirilince "ibret" olsun diye "şehir meydanı'nda yağlı urganın ucunda sallandırıldıktan sonra, arkalarından dan şöyle birağıt yükselir.

...
*"Şu Aydın'a indim kollarım bağlı
Konağın önünde urganım yağlı
Nettim, neyledim Karaosmanoğlu"
Kader bu güneymiş deyen Gerali
Merdivenden inerken gönlüm bulandı
Okudum fermanı yüreğime indi
Dört yanıma baktım asker dolandı
Kader bu güneymiş deyen Gerali...*

Bu mert, korkusuz dağ adamları, yaşanan ekonomik ve toplumsal koşullar değişmediği için zeybekliği ve ölümü bir yaşam biçiminde dönüştürmüşler ve halkın dilinden ağıtlar da hiç eksik olmamış, yılların imbiğinden süzülerek günümüze türküler olarak gelmiştir.

...
*İstanbul'dan çıktı katlime ferman
Çok aradım bulamadım derdime derman
Kahbe Osmanoğlundan da el aman
Tekelioğlu derler ünüm var benim
Alabiçağa da zorum var benim
Bir yanımdeniz bir yanımden balkan
Kır atımın boynunda yaldızlı kalkan
Gelmesin yanıma ölümden korkan
Tekelioğlu derler ünüm var benim
Alabiçağala şanımlı var benim...*

Ege Can

MUSTAFA & SERCAN UYGUN

1971'den beri

MOBİLYA

TAMİR KOLTUK

MUTFAK KÖŞE TAKIMI

MİLANO KÖŞE TAKIMI

NEZİH KÖŞE

BLANCA AVANGARDE YATAK ODASI

**YATAK ODASI, YEMEK ODASI, KOLTUK TAKIMI,
MUTFAK KÖŞE TAKIMI, HAZIR MUTFAK VE ÖZEL MOBİLYA SİPARİŞLERİ...
TAMİR MOBİLYALARINIZI YENİLEYİP EVİNİZE GETİRİYORUZ**

Tel : 0232 237 10 74
Fax : 0232 237 09 56
Gsm: 0542 522 83 92

4009 Sk. No:9
Karabağlar / İzmir
www.egecanmobilya.com

Aydın'ın yaşayan en ünlü; Talat Efe

"Şimdi hâlihazırda Aydın'ın en meşhur, en yaşlı efesi benim. Beni tanımayan mı var zaten!" Bu sözlerin sahibi, tartışılmaz bir şekilde Aydın'ın en renkli ve tanınan efesi 1928'li Talat ARZUHAN..

82 yıllık ömrünün neredeyse tamamını efelik ruhuna harcamış bu yaşayan tarih sadece Aydın'lı bir efe değil, bir şair, bir Atatürk sevdalısı, bir tarih koleksiyoncusu. Öyle ki katıldığı her program veya etkinlikte mutlaka şiirler okuyor ve bunların büyük çoğunluğu kendi kaleminden dökülüyor. O, valilerden belediye başkanlarına kadar herkesin illa ki tanıdığı saygı duyulan bir şahsiyet...

Röportaj :
Evren SOYUÇOK

Talat Arzuhan, Aydın'daki efe derneklerinin temelini atan isimlerden... İçtenliği ve güler yüzülüğünün yanında saatler süren sohbetimiz ve sonrasındaki fotoğraf çekimi sırasında Aydın'la ilgili bazı konularda sinirlendiği de oldu. 7 Eylül kutlamalarında silah atışının yasaklanmasından sessiz sedasız çekilen Çete Ayşe filmine, Aydın Tekstil'in başına gelenlerden "kadın efe olur mu?" tartışmalarına kadar birkaç konuda söyleyecekleri vardı yaşayan en yaşlı efe Talat Efe'nin.

Efelik bana Yanık Efe'den Bulaştı!

1928'de Köşk'te doğmuş Talat Efe. Çocukluğundaki Köşk İlidağlı Yanık Efe'yi unutamıyor: "İlidağ'da Yanık Efe diye bir efe vardı, Yanık Efe! Bu Yanık Efe, anam tarafından akrabam. Cumartesileri

Köşk'e pazara geldiği zaman ara sıra gelir giderdi bize. Bize efelik bulaşması buradan. Nasıl şimdi çocuklar biz giyinip kuşanıp çıktığımızda etrafımızı çeviriyorlarsa ben de 6 Eylül Köşk'ün kurtuluşuna efeler geldiğinde onların yanından hiç ayrılmazdım."

Daha çocukluktan efelik ruhuyla donanan Talat Efe, 1952'de Aydın'a gelir. Bir müteahhidin, oğullarına işi öğretmek için açtığı atölyede –kendi deneyimiyle- oğullarından önce karo plaka yapımını öğrenir; asıl ustalığı bu iş üzerinedir. Sonrasında 19 yılını vereceği Aydın Tekstil'de işe başlar.

Tekstil'in Kapanmasına Sebep Olanlar Sürünsün!

1972, Talat Efe'nin ve belki de Aydın Tekstil tarihindeki ilk grevin yılıdır. O dönemin müdürü Özdemir Balkan, işçilerin grev yapacaklarını duyunca "Eyvah, şimdi bunlar greve çıkarlarken makineleri yakarlar, yıkarlar!" der. Oysa o grevdeki işçilerin tavrı, belki de bugün Türkiye'deki diğer grevlere örnek teşkil edecek bir özelliktedir: "Biz ne yaptık biliyor musun? Makineleri sildik, süpürdük, temizledik, ayna gibi yaptık, yağladık, naylonlarla örttük; greve öyle çıktık." Aydın Tekstil işçilerinin ekmek yedikleri o kapıya gösterdikleri bu saygıları karşısında Müdür

Özdemir Balkan; "Ben işçimden bunu beklemezdim. Kırarlar, yıkarlar diye düşünmüştüm ama bunlar öyle yapmadılar." diyerek göz yaşlarını tutamaz. Talat Efe'nin Aydın Tekstil'de çalıştığı dönemde ikinci grev de 1975'te gerçekleştirilir. O, tekstilin kapanmasına öyle çok üzülüyor ki buna sebep olanlara beddua edişini "bu kadar içimden geliyor." diyerek tarif edebiliyor.

Kurtlar Vadisi'nde istedikleri gibi silah kullanıyorlar. Benim 10 kurşunuma mı mâni oluyorlar!

İlk kez 2007 yılında Aydın'ın düşman işgalinden kurtuluş törenlerinde efelerin silah sıkmasının yasaklanmasına Talat Efe hâlâ tepkili: "Hâlâ kızıyorum. Kurtlar Vadisi'nde istedikleri gibi silah kullanıyorlar. Benim 7 Eylül Bayramında atacağım on tane kurşunum var, ona mı mâni olmaya kalkıyorlar?" diyerek gazetelere bu konuda verdiği beyanatları gösteriyor elindeki dosyasından. Ve başlıyor 7 Eylül kutlamalarının o eski "gerçekliğini", o eski "ihtişamını" anlatmaya:

"Eskiden efeler silah atmaya Kırmızı Minare'den başlardı. Bey Camisinin minaresinde samandan bir adam yaparlardı. Efe oraya bir ateş atardı, Yunan askeri düşerdi oradan. Müslümanlar kapıyı açarlardı, çıkarlardı. Ondan sonra Hükümet Konağı'na hücum! Orada temsili Yunan askerleri kızı zincirle bağlamışlar, Yunan bayrağını asmışlar Hükümet Konağı'na. O meydandan Hükümet Konağı'na kadar o kaldırımlardan geçemezdim; birbirini ite süre çıkardım yukarıya kadar. Neden? Oradaki Yunan askerleriyle efelerin çarpışmasını görmek için! Efenin biri oraya varır, zinciri kırar atar kızı kurtarır. Efenin biri de Yunan bayrağını indirir Türk bayrağını asar, orada bir çarpışma olurdu. Şimdi bayramın tadını tuzu kaçırdılar; silah bile attırıyorlar."

Çete Ayşe'nin filminin çekildiğinden haberi olup olmadığını soruyorum; kendisine haber verilmiş, onun bilgilerine başvurulmuş olmasını ümit ederek: "Bize haber vermediler." diyor. "Çağırılmayınca nereye gideceğim? Davetsiz yere gevekleşiler gider." diyecek kadar gururlu; "Davet etseler de tek başıma değil üyesi olduğum dernekle giderdim."

diyecek kadar da alçak gönüllü bir tavır sergiliyor.

Neredeyse fotoğraf koyacak yeri kalmayan sayısız hatıra kareleriyle dolu odasına giriyoruz. Aydın'ın valilerinin, belediye başkanlarının fotoğraflarının yanında Atatürk'ün en güzel posterleri boy gösteriyor duvarlarda. Nereden bulduğunu unuttuğu Kazım Karabekir Paşa'nın eski bir fotoğrafı bile var. Sohbet sırasında Aydın'ın eski belediye başkanı Nevzat Biçer'i çok sevdiğini ve onu unutamadığını söylüyor; eski vali Muharrem Göktaoğlu'na emekli olup Aydın'dan ayrılırken Aydın zeybeği oynattığı fotoğrafını elinde tutarken.

Efe, oynamak için değil memleketi korumak için yaratılmış!

Devletin ve belediyenin efe derneklerine yardım etmemelerinden muzdarip Talat Efe. Gelirlerinin olmadığını ama dernek olarak bazı giderlerinin olduğunu, bunları karşılamak için de düğünlere gitmek zorunda olduklarını söylüyor: "Efeler oynamak için yaratılmamış, memleketi korumak için yaratılmış. Ama gelir kaynağı olmayınca ne yapıyorsun? Kurtuluşlara, düğünlere gidiyorsun."

Söz arasında "Kadın, nasıl olur da efe kıyafeti giyer?" diye eleştiride bulunanları hatırlatınca "Bunu diyen dangalak oğlu dangalak! Kadın efe olmaz olur mu?" diyerek sinirleniyor. Kurtuluş Savaşı yıllarında bizzat savaşan on kadın efenin isimlerinin yazılı olduğu küçük bir kağıdı çıkartıp onları tek tek sayıyor.

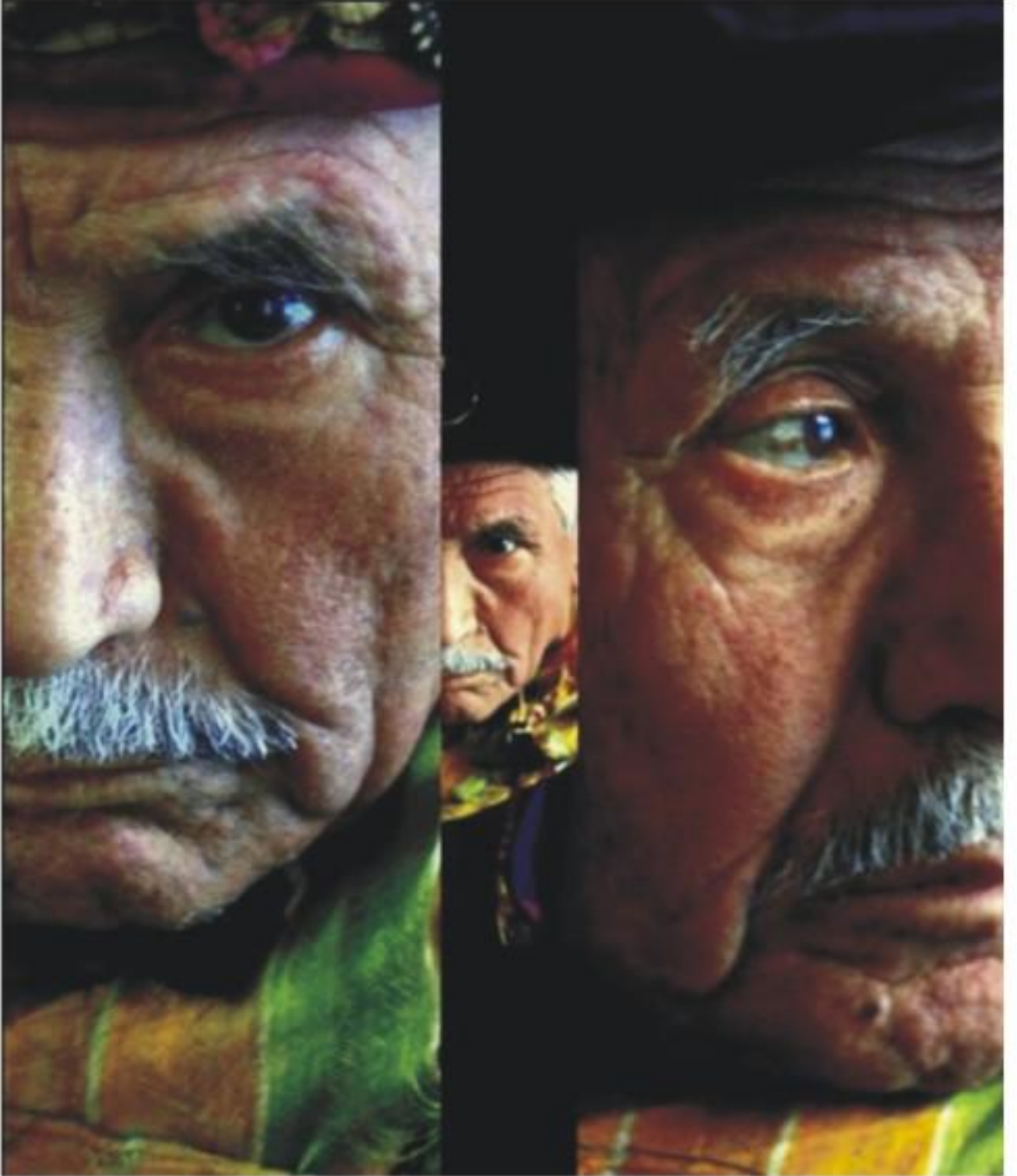
Efenin bıyıklısı-bıyıksızı değil yüreklişi seçilir!

Birkaç yıl önce Aydın'ı ana haber bültenlerine taşıyan "bıyıksız Yörük Ali Efe heykeli" tartışmasını hatırlatıyorum Talat Efe'ye. O gür sesiyle "Efe'nin bıyıklısı bıyıksızı seçilmez, yüreklişi seçilir!" diyor. "Yörük Ali Efe'nin fotoğraflarında bıyık var mı? Meydana bıyıksız Yörük Ali Efe heykeli dikildiğinde rahmetli Cafer Efe 'bıyıksız efe mi olur?' deyince gelip bıyık taktılar. İnsanın yüreklişi, cesuru, insaniyetlisi ancak efe olabilir!"

Şimdilerde 4 erkek evlada ve 5 toruna sahip Talat Efe. 1980 yılında emekli olunca Aydın Efeler Derneği'ne üye olarak 17 yıl bu dernek çatısı altında

görev yapar. 1999 yılında da Kuvay-ı Milliye ve Mücahitler Derneği'ni kurar. Bugünse Aydın'ın dört efe derneğinin sonuncusu olan Yörük Efe Kültür Derneği'nin üyesi. "Hepsini tek tek ben düzdüm." dediği üç ayrı efe kıyafeti var. Geçmişte orijinal bir efe kıyafetini silahıyla bıçağıyla tam takım satmak zorunda kalmış. Kendini efeliğe adadığından beri her 7 Eylül törenlerine çıkmaya, kendi şiirlerini gür edasıyla okumaya devam ediyor. Yaşına rağmen

–belki hayatında hiç sigara içmediği belki de bir Aydın efesi olduğu için- şeker, kolesterol, tansiyon gibi sağlık sorunları yok. Çok saygı duyduğunu söylediği öğretmenler başta olmak üzere pek çok validen belediye başkanına kadar sayısız kişinin adına şiirler yazıyor, aşk ve kahramanlık dizeleri oluşturuyor, türküler besteliyor. Ve daha çok gencin yanına gelmesini, onlarla bilgilerini paylaşarak daha faydalı olabilmeyi istiyor.

ORJİN ARAÇ ÜSTÜ EKİPMANLAR SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

Tel:+90.232.237 80 20

Fax:+90.232. 237 80 20

Gsm : 0555. 349 86 58

5733/2 Sokak No:3/C Karabağlar - İzmir

www.orjincase.net

info@orjincase.net

OTO AHMET

AHMET EDİP AKÇOK

0533 334 27 58

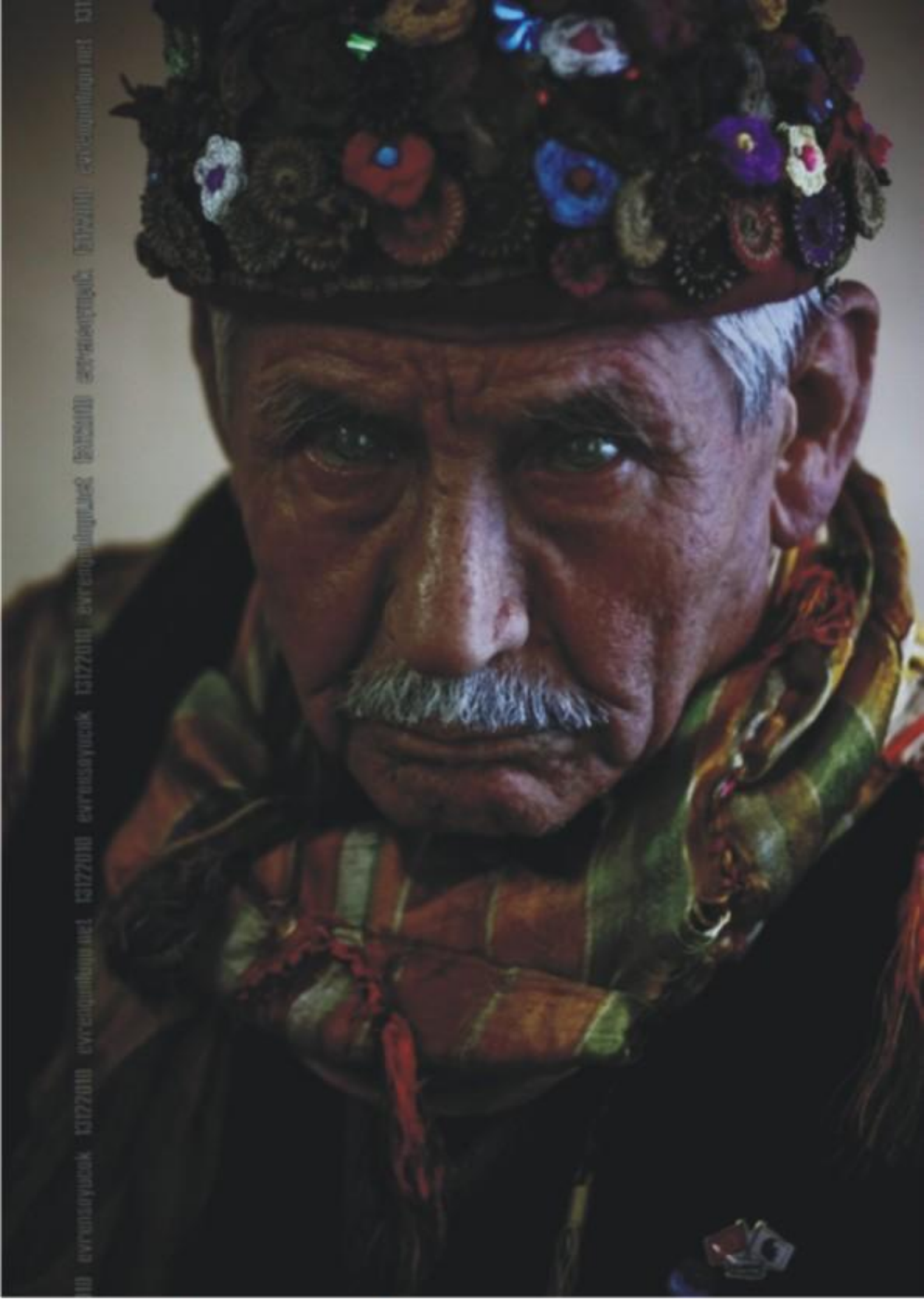
0232 253 40 74

5733/2 SK. NO:12

KARABAĞLAR İZMİR

**KASKO ANLAŞMALI
FIRINLI OTO BOYA - KAPORTA - MEKANİK
ELEKTRİK İŞLERİNİZ ANAHTAR TESLİM YAPILIR**

**ÖZGÜR
ÇEYİZ**

**Cengiz ÜLGÜDÜR
MAĞAZALARI**

**1 Takım
YEMEK ODASI
1 Takım
YATAK ODASI**

Alana

**KOLTUK
TAKIMI
HEDİYE**

₺1990

ozgurceyiz.net

TÜRKİYE'NİN HER YERİNE EVE TESLİM

Merkez:

Eskizmir Cd. No: 421

(Kuyu Durağı) Eskizmir-İZMİR

Tel: 0232. 272 03 33 - 0232. 272 14 16

Şube 1:

Eskizmir Cd. No:139

Kılıncitepe-İZMİR

Tel: 0232. 250 67 28 - 0232. 228 48 51

Şube 2:

Gümüşpala Cd. No:100/C

(Hasan İşlek Benzimlik yanı) Tire-İZMİR

Tel: 0232. 512 40 91

Şube 3:

Gümüşpala Cd. No: 109

Tire - İZMİR

Tel: 0232. 511 18 18

Şube 4:

Ordu Cd. No: 21/A

(Terminal karşıtı) Ödemiş-İZMİR

Tel: 0232. 545 61 48

Efe Kadınları tuvallerde yaşatan ressam Mustafa Ali Kasap

Röportaj :
Dilek KART

- Ressam Mustafa Ali Kasap kimdir?

-Ben şu anda TÜRKSAN Türk Dünyası Sanatçılar Birliği Ege bölge başkanım. Yurt içinde ve dışında çeşitli kurum ve kuruluşlarda özel koleksiyonlarda yapıtlarım var. Çeşitli sanatçıların albümlerinde, görsel ve yazılı sunumlarında kitap ve dergi kapaklarında, afişlerde resimlerim yer almakta. UPSD Uluslararası Sanatçılar Birliği, UASB Uluslararası Aktivist Sanatçılar Birliği, SESAN Serbest Sanatçılar Birliği, İzmirli Sanatçılar Birliği, BASAD Bakırköylü Sanatçılar Derneği, gibi sanat kuruluşlarında aktif yer alıyorum. İçinde yaşadığım

yörenin kültürel değerlerini öğretmen ve sanatçı sorumluluğumla yorumlamaya çalışıyorum. Bu amaçla Ülkemin çeşitli illerinden davetler alıyorum. Gittiğim yerlerde Yörük, Türkmen, Efe kültürü konularında hem konuşmacı olarak sunum yapıyorum hem de resimlerimle bu kültürü tanıtmaya ve yaşatmaya çalışıyorum.

-Resim sizin için ne ifade ediyor?

- Resim benim için bir yaşam biçimidir. Resim bir bilgi işi değildir aslında. Renk, boya, leke filan da değil. Hatta o da değil yürek işidir, sevdâ işidir. Tüm sanatsal

kurallar ve kuramlar hakkında fikir sahibi olmak, sadece teknik konularda değil toplumsal, sosyal hatta siyasal konularda da birikimli olmak gerekir. Çok şey anlatması gereken insan çok şey de bilmelidir diye düşünüyorum. Ben hep içtenliğe ve samimiyete inanırım. İnsanın duyguları samimi ve içten değilse yaptığı ürettiği resimler de yapmacık olur. Resim kişiliğin de yansımasıdır. Çizdiğim boyadığım ne varsa, konusu ne olursa olsun aslında ben kendimi çiziyorum. Paletimdeki boyaları, yüreğimde karıştırarak sürerim ben tuvale. Tüm resimlerim yaşadığım, hissettiğim, dokunduğum konu, mekân ve modellerdir. Bunları tamamen içten samimi ve hiçbir abartı ve sanat ukalalığına kaçmadan yapmaya çalışırım. Tabi estetik kaygılarla.

- Kadın Efeler nereleri dolaştı? Bu sene hangi aktivitelere katıldınız?

- İzmirli Kadın Kuruluşları, Kent Konseyi Kadın Meclisi ve İzmir Konak Belediyesi işbirliği ile Adnan Franko Sanat Galerisinde , Karşıyaka'daki sanat kuruluşları KAROK un davetlisi olarak Bostanlıda tarihimizdeki kadın efelerimiz konulu bir sunum yaptım. Avrupa Konseyi 'Kadının Adı Yok Projesi' kapsamında Manisa'da, Dünya Türkmenler Birliğinin çağrılısı olarak, Adana Yörük Türkmen şenliklerine katıldım. Adana Altınkoza Sanat galerisinde efe kadınlarımız konulu resim sergisi açtım ve Türk Dünyası Sanatçılar birliği Ege Bölge Başkanlığına getirildim. Daha sonra Kadın Efelerimiz 75.Uluslararası Bergama Kermesinde, Tire Kültür Derneğinin daveti üzerine Tire Öğretmenevinde, İzmir Atatürk Araştırma Hastanesinde Efe Kadınlarımız konulu sunumun ardından ilk kez hastanede resim sergisi açtım. İstanbul BASAD Bakırköy Kültür Merkezi, Seferihisar Akşit Kültürün daveti üzerine ressamlar buluşması ve sonrasında Aydın Tepecik Uluslararası sanat kampına katıldım.

- Şimdi kadın efeler Nereye gidiyor?

-Kadın Efelerimizi şimdi Fransa'ya götürüyorum. AVRUPA Türk Demokratlar Birliğinin daveti üzerine Paris'te Anadolu de Festivale Fuarına katılıyorum. Benim için asıl gurur verici olan da, festivalin tanıtım afiş ve görselleri benim kadın efelerimle yapılıyor olmasıdır. Yani Efe kadınlarım şimdi Avrupa'da diz vuracaklar.

- Bir de Mustafa Ali KASAP Resim Atölyesini kendi

kaleminden biz okurlarına tanıtmanızı rica etsek, ne dersiniz?

- Yirmi beş yıl öğretmenlik yaptıktan sonra hep kendime ait bir resim atölyesi düşlemiştim. Şimdi Ödemiş'te kurduğum sanat evimde sanatın bütün dallarıyla ilgilenen, gönül dostlarının buluştuğu bir mekân oluşturdum. Burası sadece bir resim atölyesi değil, aynı zamanda yaren, gönül atölyesi. Gönü, yüreği güzel insanların buluştuğu güzel bir mekândı düşlediğim. Sanat heveslisi çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin ürettiklerini paylaştıkları bir yer olsun istedim. Giderek bu amaçlarıma yaklaşıyorum diyebilirim. Çeşitli okul ve gezi guruplarının ziyaret ettiği bir yer şekline dönüşmesi beni nasıl mutlandırıyorsa bilemezsiniz. Atölyem şimdi kim bilir nerelerde yaşayan resimlerimin sancılı doğumlarına tanık oldu. Ne kavgalar yaptım tuvalerimle...

- Kanal 35 TV' de Cumartesiileri yayımlanan resim

programlarınız var. İzleyenler bir tablonun sizin atölyenizde sizin fırça ve boyalarınızla yaratılışına tanık oluyorlar bu yayınlarda. TV de resim konusunda bilgi verir misiniz?

- Kanal 35 TV'de her cumartesi saat 14.00 de 30 dakikalık Resim Atölyesi isimli bir programım yayınlanıyor. Daha önce ÖRT TV de resim coşkusu ismiyle uzun yıllar program yaptım. Amacım resim sevincini resim mutluluğunu ve resim coşkusu göstermek. Hemen her yerde bulabilecekleri basit gereçlerle resim yapma tekniklerini göstermeye çalışıyorum. Dünyanın her yerinde izleyicimin olması beni çok sevindiriyor. Resim öylesine büyü ve sihirli bir şeydir ki dokunduğu her yeri başkalaştırıp güzelleştiriyor. TV aracılığıyla bu büyüü yaymak ne güzel. Artık her yerde yeni yeni resim sevdalısı dostlarım oluşuyor. Kamaralara yaptığım resimlerimi TV de izlerken ben de sanki başka birini izliyormuşum gibi çıkacak olan resmin sonunu merak ediyorum.

- Görünen o ki Efe konusu bir Ödemişli olarak sizinn ayrılmaz bir parçanız. Efelerle yatıp efelerle kalkıyor gibisiniz! Sanırım yaptığınız tabloların sayısını artık siz de bilmiyorsunuzdur. Bu ne büyük

bir ilham kaynağıdır ki hızı kesilmez, sizi ve izleyenlerinizi alır geçmişin o çok renkli folkloruna tutsak eder. Nedir bu işin sırrı?

- Ne zaman bir zeybek dinlesem, bir gurbet havası dinlesem içim bir tuhaf olur. Hemen duygulanırım. Kendi çaldığım bağlamamın çatlak sesi bile benim içimi burkmuştur. Ödemiş ulusal bağımsızlık savaşımızda ilk örgütlü başkaldırıyı yapan efelerin harman olduğu bir yerdir. Biz burada ağabeyimize efem deriz, babamız bize kızanım der. Bu kültür her yerimize işlemiştir. Ben zeybeklere başka bir pencereden bakmak istedim. Amacım tuval üstünde boyamla onları renge dönüştürmekti. Bu coğrafyanın insanı olarak buranın kültürünü, burada yaşananları resim sanatıyla nasıl anlatabilirdim? Tarihçi bir öğretmen olarak, yaşadığım coğrafyadan tabi ki çok etkilendim. Aynı zamanda tarihçi, öğretmen ve sanatçı sorumluluğumla kurtuluş savaşımızda ilk örgütlü mücadeleyi veren ve ilk kurşunu atan Ödemiş'in çocuğu olarak bunları işlemeyi kendime bir görev saydım.

- Neden Efe Kadınlar? Efe kadınlarımızla hedefiniz nedir? Hangi efe kadınlarımızın resimlerini yapmayı hedefliyorsunuz?

- Efe kadınlarımızla da umudu, sevdayı, yaşam sevincini ve başkaldırıyı anlatmak istedim. Anadolu kadını ulusal bağımsızlık savaşında gösterdiği olağanüstü kahramanlıklarıyla tüm dünyaya örnek gösterilmesi gerekmektedir. Yüzlerce isimsiz kadın kahramanlarımızın öyküsünü tablolarımda fırçamla boyamla yorumlamaya çalıştım. Çocuklarımıza ve gençlerimize bu ülkenin yeniden var olmasında, cefakâr Türk kadının yeri ve önemini de anımsatmak istedim.

- Hangi efe kadınlarımızın resimlerini yapmayı hedefliyorsunuz?

- Halide Edip'i bilirsiniz. 1919'da Sultanahmet Meydanı'ndaki mitingde yaptığı etkin konuşma sonrası hakkında tutuklama kararı çıkınca, eşi ile birlikte Anadolu'ya kaçarak Kurtuluş Savaşına katıldı. Mustafa Kemal ile birlikte hakkında ölüm kararı verilen altı kişiden biriydi. Kendisine önce "onbaşı", sonra da "üstçavuş" rütbesi verildi. Ümmüşen Hanım, Bodrum'u işgal etmek üzere sahile yaklaşan Fransız ve İngiliz bahriyelilerine kahramanlık dersi vermiştir. Koca düşman gemileri bu cesur kadının kıyından attığı kurşunlara hedef olmuşlardır. Ayşe Hatun'u tanıyor musunuz? Sekiz aylık kızı kucağında omzunda mermi ve cepheye cepheye götürüyor.

Sekiz aylık kız dinler mi düşmanı, ağlamaya başlıyor. Susması için çocuğunun ağzını kapar göğsüne bastırır ve düşman biraz geç gidince, bebek nefessiz kalarak şehit olur.

Kadın efelerimiz, Çete Ayşe, Çiftlikli Kübra, Ayşe Çavuş, Türk Amazonu Gördesli Makbule, Kara Fatmalar canlanıyor şimdi tuvallerimde. Çete Ayşe, kocasından yadigar kalan elmas küpeleri satıp tüfek satın almış; genç kız ve kadınlardan oluşturduğu çetesiyle Yörük Ali Efe'ye katılır. Kurtuluştan sonra Mustafa Kemal Paşa'nın taktığı istiklal madalyası elmas küpelerden daha onurlu duruyor artık Çete Ayşe'nin göğsünde. Türk Amazonu Gördesli Makbule siyah pantolon, ceket ve uzun bir manto giyinir, ayağında çizme, başında siyah başlık ile altında beyaz bir at, koşuyor cepheden cepheye. Ve bir şafak vakti, hain bir kurşunla vurulup düşüyor yere. Al kanını akıyor kutsal toprağa. Elleriyle deşeledikleri toprağa kanlı elbisesi ve çizmesiyle gömüyorlar Türk Amazonunu... Yapılan bu mücadelede kadınlarımızın sergilediği kahramanlıkların bir benzerini tarih kaydetmemiştir. Hele, Nene Hatun ... Bu yiğitlik ve kahramanlık, ancak ve ancak Türk kadınına has bir şeref olup, değme erkeklerin bile gösteremeyeceği bir fedakârlığın eseridir.

İçim burkularak duyumsadığım bu öyküler artık benim resimlerimin konusu olmalıydı. Onları fırçamla boyamla yeniden yorumlayıp, yeniden yaratmalıydım tuvallerimde...

- Mustafa Ali Kasap'tan önce büyük kaşif Google, efe resimleri bulmakta zorlanıyordu. Şimdi efe yahut zeybek yazdığımızda sizin resimleriniz çıkıyor genel olarak. Bu size mutluluk veriyor mu?

- Tabi bu hem benim için hem de bu kültür için çok mutluluk verici. Artık resimlerim benim önüme geçti diyebilirim. Efe ressamı olarak tanınmak aynı zamanda omuzlarıma bir sorumluluk da yüklüyor. Efe kültürünü gerçek yaşamın yanında sanal ortam da da göstermek bu yörenin çocuğu olarak hepimizi de gururlandırıyor. www.malिकासap.com isimli sitemden de tüm dünyaya ulaşabiliyorum.

Köy değil, KÜLTÜR OCAĞI !

Tire'nin Eğridere Köyü kültür ve sanat etkinlikleri konusunda birçok şehir merkezini aratmayacak zenginlik ve yoğunluğu ile görenleri hayrete düşürüyor.

Tire'ye 27 km. uzaklıktaki dağ köyü, 2008 yılında kurulan kısa adı Eğridere Efeler Derneği olan Eğridere Köyü Gökçen Efe Zeybek Yöresi Halk Oyunları ve Zeybek Kültürü Araştırma, Yayma ve Yaşatma Derneği bünyesinde yapılan kültürel etkinlikler ile başta Küçük Menderes bölgesi olmak üzere İzmir'e kadar uzanan büyük bir coğrafyada adından kültürle bahsettirmeyi başarıyor.

Yeşilliği, doğal su kaynakları ile birlikte gelen, zengin organik tarım ürünü çeşitliliği ile öteden beri Tire köyleri içerisindeki farklılığını koruyan 900 nüfuslu Eğridere köyü, Şeyh Bedret-

tin'in babası Seyit Dede'nin memleketi milli mücadele esnasında Celal Bayar'ın Batı Anadolu'daki kuvay-i milliyeye örgütlenmesi gerçekleştirdiği merkezlerden biri olmanın vurgusunu yaparak kültürel zenginliklerini ön planda tutmaya çalışıyor.

Milat öncesine dayanan tarihi ile köklü bir geçmişe sahip olan Eğridere köyü, Osmanlı devleti sürecinde de devlet baskısına karşı çıkanların destek aldığı ve sığındığı bir köy olarak tarih bilimi açısından dikkatleri çekiyor. Yakın bir geçmişe kadar kendi halinde tamamen organik koşullarda ceviz, kestane, incir, kiraz ve sebze meyve gibi tarım ürünlerini

Nezzaban GÜROĞLU

yetiştiren köy halkı şu günlerde kurdukları dernek ile zeybek kültürünü yaşatmak ve yaymak için günün her saati yoğun bir şekilde çalışıyor.

OTUZU AŞKIN ZEYBEK OYUN SAHNELİYORLAR

2008 yılında kurulan Eğridere Efeler Derneği bugün halen başkan Serdar Günay önderliğinde başarılı çalışmalarına devam ediyor. Seksen üyesi olan Eğridere Efeler Derneği kurulduğu günden bu yana zeybek yöresi halk oyunları kursu düzenliyor. Tüm köy halkının içtenlikle desteklediği derneğin halk oyunları kostümleri köy muhtarı Erdoğan Yavaş'ın katkıları ile temin edilmiş. Şu an yaklaşık kırk katılımcısı bulunan Eğridere Efeler Derneği Halk oyunları ekibi başkan Serdar Günay'ın da içinde bulunduğu beş kişilik gösteri ekibi ile otuzu aşkın zeybek oyununu, katıldığı etkinliklerde başarı ile sergiliyor.

Köylerinde sanata ve kültürel etkinliklere yoğun bir talep olduğunu söyleyen Eğridere Efeler Derneği yönetim kurulu başkanı Serdar Günay, "köyümüzde çok iyi kaval, zurna ve davul ustaları var. Dernek olarak zurna ve davul aldık. Bundan sonra gösterilerimize kendi saz ekibimizle katılmak istiyoruz" dedi.

GÜNÜN HER SAATİ ZEYBEK KÜLTÜRÜ

Köy meydanındaki dernek binalarının alt katındaki kahvede günün her saatinde zeybek kültürünü yaşatıp öğrenmeye çalıştıklarını ifade eden Günay, "aynı zamanda dernek yönetim kurulu üyemiz olan Nuri Balkesen'in kahvesinde her an bir zeybek oyununu öğrenmek için çok iyi bir ortamımız var. Derneğimizin gösteri ekibi başta ben olmak üzere Nuri Balkesen, Behçet Koyuncu, Engin Çaylak ve Mehmet Çaylak hepimiz bu kahvede buluşuyoruz. Hatta zaman zaman köyümüzün yakınındaki yaylalara çıkıp zurna ve davul eşliğinde zeybek oynuyoruz. Böylelikle neredeyse otuzu aşkın zeybek oyununu çok iyi öğrendik. Ve gösterilerde sergiliyoruz" şeklinde konuştu.

EĞRIDERE ZEYBEĞİ DERLENDİ

Tire yöresine ait halk oyunları ve türkülerinin derlenmesi projesi kapsamında uzun süredir birlikte çalışan Tire Kültür Derneği ve Eğridere Gökçen Efe Derneği'nin çalışmaları sonuç verdi.

Proje kapsamında derlediği onlarca zeybek oyunu ile ülke çapında tanınan, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü öğretim görevlisi Abdurrahim Karademir ve araştırmacı Ali Fuat Aydın ile iletişime geçen dernek yetkilileri, Tire yöresine ait sözlü ve

görsel kültürün açığa çıkarılarak Türk kültürüne kazandırılmasını hedeflediklerini belirttiler.

Son olarak Tire'nin Eğridere Köyü'nde yaşamakta olan son kaynak kişiler , Mehmet Yavaş ve Mehmet Çaylak ile görüşerek Eğridere Zeybeği'nin derlenmesi çalışmaları tamamlandı.

Derleme ve düzenleme çalışmaları esnasında sık sık Tire'ye gelerek dernek yetkilileri ile birlikte araştırmalarını sürdüren Abdurrahim Karademir, "Eğridere Zeybeği belki de yüzyıllardır bu köyümüzde oynanıyordu. Bunu kimse fark etmemiş. Ya da fark ettiği halde derlenip düzenlenmesi ile ilgili hiçbir çalışma yapılmamış. Yaptığımız çalışmalar ile Eğridere Zeybeği'ni Türk Halk Oyunları Repertuan'na kazandırmış olduk. Bu Tire ve Türk kültürü için çok büyük bir kazanımdır" dedi.

Kendi köylerinde atalarından bu yana oynanmakta ve söylenmekte olan Eğridere Zeybeği'nin derlenip düzenlenmesinden büyük mutluluk duyduklarını ifade eden Eğridere Gökçen Efe Derneği başkanı Serdar Günay, "Eğridere Zeybeği Abdurrahim Hoca gibi çok değerli bir halk oyunu ustası tarafından derlenerek bize sunulduğunda çok duygulandık. Yıllardır içinde yaşadığımız bu yörede bu kadar güzel bir halk oyunu ve ezgisi olduğunu bildiğimiz halde bir türlü sahneleme imkânı bulamıyorduk. Bizlere bu konuda yardımcı olan ve Eğridere Zeybeği'ni bizlere kazandıran Abdurrahim Karademir Hocamıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz" dedi.

MÜZE GİBİ DERNEK BİNASI

Daha önce köy misafir hanesi olarak kullanılan ve muhtarlık tarafından kendilerine tahsis edilen dernek binalarında yörenin zeybek kültürü müzesini oluşturmayı amaçladıklarını söyleyen dernek başkanı Serdar Günay, "İlk iş olarak dernek binamızın duvarlarını başta Gökçen Efe olmak üzere, Zeybek Ahmet Efe, Ali Efe, Dereli Hacı Halil Efe, Kemerdereli Halil ve Ali Efe, Kireli'den Pantin Süleyman, Yenişehir'den Kara Musa ve Bekiroğlu Efe ve Osmancık köyünden Molla Mehmet Hoca ile milli mücadele esnasında kuvay-i milliye örgütlenmesini köyümüzde gerçekleştiren Celal Bayar'ın fotoğrafları ile süsledik. Geleneksel kıyafet ve eşyalar ile de dernek binamızı bir müze haline dönüştürmeyi arzuluyoruz" dedi.

Röportaj :
Dilek KART

Yazar Etem Oruç ;

“Efelerin Tarihi Yeniden Yazılacak”

- Sayın Hocam, Etem Oruç kimdir, kendinizi tanıtırmısınız?

- Çakıcı'nın vurulduğu Karıncalı Dağların eteğindeki Karapınar köyünde doğmuş, yapısı gereği her şeyi sorgulayan bir Yörük çocuğu. İlkokulu köyümdе, ortaokulu Nazilli'de okudum. Nazilli'de okula giderken Demirci Mehmet Efe'nin kahvesinin önünden geçirdim. Beni gördüğünde hemen yanına çağırır, bir simit, biraz peynir, bir de çay söylerdi. Onları yiyince de "Haydi okula, bir zayıf getirirsen döverim ha," derdi. Çok severdi okuyanları. Ortaokul bitince Ortaklar Öğretmen Okulu sınavlarını kazanarak oraya gittim. Mesut Tarcan öğretmenim benim şiir ve deneme yazmamı desteklerdi. Yurdun birçok illerinde öğretmenlik yaptım. Sonra İzmir Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünü bitirerek 29 yıllık öğretmenlik yaşantımı tamamladım. Emekli olunca da yazma çalışmalarına yeniden başladım. 29 yıldan bu yana yaşadığım topraklara, şehitlerimize olan borcumu ödemek için durmadan yazıp okuyorum."

- Ne zaman ben artık yazar oldum diyebildiniz?

- Hiç söyleyemedim o sözü. Ne yazdığın önemli de nasıl yazdığın da çok önemli. Her yazı yazan insan yazar değildir. Yazarlık iğneyle kuyu kazmak gibi bir şey, belli bir yere ulaşabilmek için çok okuyup, çok denemeler yapman lazım. Türkiye'de gerçek anlamda yazar diyebileceğimiz yazar sayısı iki elin parmaklarına geçmez. Önce yeteneğin olacak, sonra da okuduğun kitaplardan odanın duvarlarını öreceksin, boyuna aşmaya başladığı zaman yazar

olabilirsin. Benim okuduğum kitaplar boyuma aştı ama yine de bu işin öğrencisiyim diye düşünüyorum."

- Kitaplarınızı ne kadar zamanda yazıyorsunuz? Ya da bir araştırma kitabının ortaya çıkması ne kadar sürer?

- Bu, kitaptan kitaba değişir. Bir öykü kitabı, şiir kitabı farklı bir şey. Ama siz daha çok araştırma kitabı için soruyorsunuz sanırım. Örneğin geçen yıl çıkan "Çakıcı Dağdan İnmiyor" kitabı 35-40 yılı bulan derleme, araştırma ve incelemelerden oluşan bir kitap. Bu yıl çıkan "Gizemli Kadın Efe" en az 8-10 yıllık

bir çalışma. Örneğin 14 yıldır uğraşıp bıraktığım Sinanoğlu Efe ile ilgili yeni belgeler ve bulgulara ulaşıncaya yeniden başladım. Osmanlı Arşivlerinden onunla ilgili bölümleri çıkartıp tarıyorum. Şu kadar süre demek çok zor.

- İlk yazma çalışmalarına nasıl başladınız?

- İlkokula gittiğim yıllarda babamın bavulundaki halk ozanlarını okur onlar gibi şiirler yazmaya çalışırdım. Eski Halk Evlerinin öykü kitapları vardı evlerde, Kerem ile Aslı, Yusuf ile Züleyha, Hazreti Ali'nin Savaşları gibi okuduklarıma benzer öyküler oluşturdum. İlk yazım Ortaklar Öğretmen Okulu'nda okurken Mesut Tarcan öğretmenimizin Türk Dili dergisine gönderdiği "Atatürk Gülüyor" adlı şiirimdi. Dergide görünce o denli sevindim ki günlerce o dergi yastığımın altında durdu. O zamanların seçkin dergisi Varlık'da da kısa bir öykü denemem yayınlanmıştı. Öğrencilik yıllarında bu dergilere çoğumuz aboneydik."

- Yazmak yetenek işi mi yoksa okuyarak öğrenilebilir mi?

- Yetenek çok önemli ama bilgi, birikim olmadan da yazarlık olmaz ki. Yeteneğin olacak, çok okuyup, çok

yazacaksın. Güzel örnekleri bol bol inceleyeceksin. Yazıp yazıp yazdıklarını önce çöpe atıp yeniden yazacaksın. Bu işten anlayanlara inceletecek, eksiklerini gidererek tekrar yazacaksın. Yetenek olsa da disiplinli bir çalışma, araştırpma inceleme yoksa hiçbir şey olmaz. Bir düşünürün dediği gibi, "Başarının yüzde doksan dokuzu emek, yüzde biri yetenek.

- Sizi efe ve zeybeklik kültürü üzerine yazmaya yönelten nedenler nelerdir?

- Öncelikle ben bir efe torunuyum. Babamın amcası Çakıcı Mehmet Efe'nin yanında yardımcı efe. Çakıcı Mustafa derlermiş. Anne dedem de Demirci Mehmet Efe'nin yanında zeybek. Benim küçüklüğüm efe öyküleri dinlemekle geçti. Ali Molla Efe Karapınar köyünde bizim komşumuzdu. Nereye gitse yanında beni de götürürdü. Bir bayram onu beni Nazilli'ye götürdüğünde Demirci Mehmet Efe'nin yanına beraber gittik. Ali Molla Efe, benim "efe öykülerini" çok sevdiğimi söyleyince; Demirci Mehmet Efe: "Okuyup büyük adam olunca bizim yaptıklarımızı yazacak mısın?" dedi. Ben de başımı sallayarak yazacağım dedim. Aradan yıllar geçti, emekli oldum, öykü, şiir yazmaya başladım. Bir gün rüyama Demirci Mehmet Efe girdi. " Ne zaman yazacaksın? Söz

vermiştin, unutma..." dedi. Uykudan kan ter içinde uyandım. Her gün bu düşü görmeye başlayınca kurtulamayacağımı anlayıp önce "Şu Ege'nin Efeleri, Nazilli Cumhuriyeti" gibi Kurtuluş Savaşı'ndaki efeleri yazmaya başladım. Ardından Çakıcı Mehmet Efe, Gizemli Kadın Efe derken hâlâ yazıyorum.

- Bu güne dek basılmış olan kitaplarınızdan söz edermisiniz?

- İlk yazdığım kitap "Kuşadalı Bir Yurttaş" Kuşadalı, Atatürkçü bir yurtsever insanın yaşam öyküsünü anlatıyor. İkinci "Günebakan" İstanbul Eğitim Yayınlarından çıkan öykü kitabım. Üçüncüsü "Şu Ege'nin Efeleri" Kurtuluş Savaşı'ndaki Efeleri anlatıyor. Dördüncü "Nazilli Cumhuriyeti" aslında efeler cumhuriyeti koyacaktım adını ama Muzaffer Ağabey, "yazarın yaşadığı kente borcu vardır. Yaşadığın kentin adını koy" dediği için böyle oldu. Beşinci "Çakıcı Dağdan İnmiyor" bence efelik yozlaşmadan adını yazdırmış son efe. Çünkü Efe töresinde, efe kendi halkını soymaz, ırza, namusa el uzatmaz, insanlara inançlarından ötürü suçlama gibi özellikler yoktur. Altıncısı, "Gizemli Kadın Efe" kadın kahramanlarımızı ve törelerimizi anlatan bir kitap. Atçalı Kel ve Sinanoğlu Efe'yi Osmanlı belgelerinden, başbakanlık arşivinden yeni baştan inceleyip yepyeni bir yorumla yazacağım ama işin çok başındayım. Biterse efelik alanında yazılmış çok önemli yapıtlardan biri olacağını inanıyorum.

- Kitap yazmanın ötesinde nelerle uğraşıyorsunuz?

- Kitap yazmak ve dergilere gazetelere yazı yazmak benim yaşantımın büyük bir bölümünü kapsıyor. Saat altıda kalkarım her gün. Bir yürüyüş yapar, duşumu alıp okumaya yazmaya başlarım. Çoğun-

lukla bu saat on beşe kadar devam eder. Her gün en az iki, üç saat mutlaka okurum. Bunun dışında köyümde nar ve portakal bahçem var. Doğayı çok severim. Onların bakımı beni dinlendirir. Dağlara, çadırlara araştırmaya gider günlerce oralarda kalırım. Yaşam sevince güzel, sevdiğin, sevildiğin kadardır yaşamın.

- Son olarak, son yazdığınız kitabın size göre önemini, yazma sürecinde yaşadıklarınızı anlatırmısınız?

- Daha yazacak çok şeyim var da şu anda uğraştığım. Atçalı Kel ve Sinanoğlu Efe" beni on beş yıldan fazla uğraştıran bir kitap. Gün geldi aç susuz, dağ tepe dolaştım. Günlerce çoban sakızı kadar bile bir şey bulamadım. Tam umudumun bittiği yerde olmadık gelişmeler oldu, tekrar başladım. Atçalı Kel daha önce de yazılmış ama Sinanoğlu'nu araştırırken Atçalı Kel'le ilgili yepyeni bilgi ve bulgular geçti elime. Sinanoğlu'nun türküsü var ama hiç yazılmamış. İkisi de birbirinden önemli. Osmanlı belgeleri, aslanın yaşamını avcılarının yazması gibi bir şey. Efeler de Osmanlı'ya hiç güvenmemiş ki ... Osmanlı'dan dost olmaz sözü Aydın eli efelerinin söylediği bir sözdür. Küçük bir bilgi için köyleri, dağları, mezarları günlerce dolaşırsın bazen de hiç bir şey bulamazsın. Bazı hayırsever duyarlı kişiler de bulunması çok zor olan belgeleri size karşılıksız getirirler. Araştırmacı doğum sancısı çeken kadın gibidir. Doğumun ne zaman gerçekleşeceği çoğunlukla belli olmaz.

Beyaz Perde'ye, ATÇALI KEL MEHMET GELİYOR !

Tarihte "Aydın İhtilali" olarak anılan dönemin kahramanı Atçalı Kel Mehmet Efe'nin gerçek hayat hikayesi, Güler Filmcilik tarafından beyaz perdeye taşınacak. Senaryosu, sinemaseverlerin yakından tanıdığı Birsan Sandıkçı ve Ertan Şentürk tarafından yazılan filmin yönetmenliğini ise yine Birsan Sandıkçı üstleniyor.

Atça Belediye Başkanı Mustafa Çınar'ın ilgi, teşvik ve katkıları ile başladıkları ön hazırlık çalışmalarını ortağı Ercan Şölen ile iki yıldır sürdürdüklerini ifade eden Güler Filmcilik yönetim kurulu başkanı Güler Nalbantoğlu, Atçalı'nın hayatını tarihi gerçeklere en uygun şekilde ele almak istediklerini söyledi.

Dönem filmi çekmenin zorluklarının ve sorumluluklarının farkında olduklarını dile getiren Nalbantoğlu, "Atçalı Mehmet Efe'nin hayatını konu alan böyle bir proje için çalışmaya başladığımızda, ne denli büyük bir sorumluluk aldığımızı biliyorduk. Çünkü Atçalı çok önemli bir tarihi kahraman olmanın ötesinde, aynı zamanda karartılmaya çalışılan ve gün geçtikçe unutulan oldukça önemli olayların ve kavramların içinde yaşamış tarihsel bir gerçeklik ve Efe kültürünün önemli bir kilometre taşıdır. Bu nedenle proje ekibimizde çok değerli ve alanında oldukça önemli isimler yer alıyor." dedi.

Önümüzdeki Mart ayında çekimlerine başlayacakları filmin teknik kadrosu ile ilgili çalışmaların tamamlandığını hatırlatan Güler Nalbantoğlu, Atça Belediye Başkanı Mustafa Çınar'ın da bizzat katıldığını ifade ettiği filmin proje kadrosu hakkında yaptığı açıklamada "Atçalı Mehmet Efe filmimizin kadrosunda çok değerli ve önemli isimler

yer alıyor. Filmimizin proje, tarih, kostüm, mekan, görüntü, müzik gibi önemli detaylarında Efe ve Zeybek kültürünü yakından tanıyan, alanında başarılı işlere ve çalışmalara imza atmış, bir çok eser üretmiş isimler görev yapacak. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü ve Türkiye'nin tanınmış sinema eleştirmeni araştırmacı yazar Sayın Vadullah Taş, filmimizin proje danışmanı olarak ciddi katkılar sağlayacak. Tarih danışmanlarımız ise Efe kültürü ile ilgilenenlerin yakından tanıdığı Ege Üniversitesi Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Sabri Sürgevil, Araştırmacı yazar sayın Ali Haydar Avcı oldular. Kostüm danışmanımız yine efe ve zeybek kültürünün en önemli isimlerinden biri olan Ege Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü Öğretim görevlisi Abdurrahim Karademir hocamız olacak. Abdurrahim hocamızın zeybek kültürü, oyunları ve kostümleri ile ilgili çok

ciddi bir birikimi ve arşivi olduğunu herkes biliyor. Filmimizi çekerken mimik ve tavırlar konusunda danışmanlığımızı ise Efe kültürünü çok iyi bilen Devlet Tiyatrolarında bir çok başarılı projeyi sahneleyen Ege Üniversitesi öğretim görevlisi sayın Suat Yeşiltepe üstleniyor. Müzik direktörümüz de yüzlerce efe ve zeybek müziğine imza atan değerli sanatçı ve Ege Üniveristesi öğretim görevlisi sayın Tarkan Erkan oldu" şeklinde konuştu. Nalbantoğlu, filmin proje koordinatörlüğünü ise Efe ve Zeybek Platformu ve Tire Kültür Derneği Başkanı gazeteci Seyfullah Ayvalı'nın yürüteceğini söyledi.

Sinema dünyasında büyük yankı getireceğine inandıkları Atçalı Kel Mehmet'in yaşam öyküsü ile ilgili filmin baş rollerini oynayacak oyuncular için sürpriz sinema sanatçıları ile görüştüklerini sözlerine ekleyen Nalbantoğlu, "Oyuncu seçimlerinde de aynı teknik kadromuzda olduğu gibi Efe kültürü ile ilgili hassasiyetlerimize dikkat ediyoruz. Bu filmde rol alacak isimler Efe kültürünü tanıyan ve hayat tarzı ile bu kültürle örtüşen kişiler olacak. Oyunculuk vasıfları kadar, eğitim, profesyonel tecrübe ve sosyal tavırları ile izleyicilerden takdir alan oyuncular ile temas halindeyiz. Cast görüşmelerimiz tamamlandığında

kamu oyuna duyuracağız. Ve oyuncu kadromuzun da ülke genelinde çok ses getireceğine inanıyoruz" dedi.

Filmin teknik ekibinde ise özellikle dönem filmlerinde tecrübe sahibi bir ekip kurduklarını hatırlatan Güler Nalbantoğlu, "yapım, sanat, kamera, kostüm, ve tüm set ekibimizi seçerken de aynı oyuncu ve danışman kadromuzu belirlerken gösterdiğimiz hassasiyetlere dikkat ediyoruz. İstiyoruz ki bu film tüm yönleriyle üstlendiği misyonu yerine getirmiş olsun. Çünkü, biz bu filmin kısıtlı bir izleyici ve coğrafyaya değil, tüm ülkemizdeki izleyicilere hitap etmesini istiyoruz. Projemiz tarihsel açıdan ne kadar önemli ise günümüz Türkiye'si için de oldukça önemli hassasiyetler içeriyor. Bu gerçekleri göz önüne aldığımızda üstlenmiş olduğumuz sorumluluk da bir o kadar artıyor ve o oranda özen gösteriyoruz." dedi.

Nalbantoğlu, filmin 2013 yılında tamamlanacağını ve yurtiçi ve yurtdışında sinema severler ile buluşacağını, izleyicilerin büyük beğenisini kazanacağına inandıklarını belirtti.

ÖZCAN OTO

OTO SERVİS VE YEDEK PARÇA

**35 Yıllık İş Tecrübesiyle
Müşteri Odaklı Hizmet**

- Garantili Diferansiyel Ayarı
- Mekanik Tamir ve Bakım
- Yol Yardım ve Servis Hizmeti
- Yedek Parça

Periyodik Bakımda
Yaz Kampanyası

**Sadece
99 TL**

Tel & Fax: (0232) 254 85 01 - 254 98 72
Cep: 0535 764 73 35

Adres: 5733/1 Sokak No: 15/A
Karabağlar - İZMİR

ÖNCÜ ASANSÖR

25 Yıllık Tecrübesiyle

- Asansör İmalat
- Bakım
- Onarım
- TSE Güvencesi
- STB Garantisi
- Sigorta
- Uygun Fiyat

Tel: (0232) 262 37 98 - 227 47 68
Fax: 256 92 02

Adres: 520/2 Sokak No: 16/A
Üçyol - İZMİR

Web: www.oncuasansor.com
E-mail: info@oncuasansor.com

SARI ZEYBEK

- Hüseyin Nihal Atsız-

Şu dağların meşeleri karanlık,
Etekleri olur çayır çimenlik
Kızanlarla burda eder yarenlik,
"Sarı Zeybek şu dağlara yaslanır,
Yağmur yağar, pusatları ıslanır".

Sarı Zeybek şu dağların eridir,
Dağlar onun bütün yoğu varıdır.
Kendi sarı, bindiği at dorudur;
Attan inip şu dağlara yaslanır,
Gözü dalar, bakışları puslanır.

Sarı Zeybek dağdan dağa taşınır,
Taşınır da yüce dağlar aşınır.
Mola verip Gökçen kızı düşünür;
Efe dağdan köye doğru seslenir,
Yosma Gökçen sesi duyar, süslenir.

Sevmesin mi Sarı Zeybek Gökçeni?
Yüzü melek, saçı ipek Gökçeni?
Bütün Aydın elinde tek Gökçeni?
Kız sevmeyen erin gönlü paslanır,
Paslanırdı imil imil yaslanır.

Padişahın kulağına varırsa,
Tutun diye devlet emir verirse,
Üç yüz atlı, beş yüz yaya yürürse
Dağlar, taşlar barut ile sislenir,
Ölen ölür, anaları yaslanır.

Candarmalar genç efeyi sardılar,
Kırk ölümden beğendiğin sordular;
Kızanları bir bir yere serdiler.
Sarı Zeybek kara sürmez şanına,
Ertik için kıyar kendi canına.

Nasıl olsa uçar da can, kalır ten;
Bir ah tuttu şu dağları derinden.
Sarı Zeybek vuruldu üç yerinden.
"Yazık olsun Telli Doru şanına,
Eğil de bak mor cepkenin kanına".

Sarı Zeybek gün batarken vuruldu.
Nabızları yavaş yavaş duruldu,
Gözlerine kara perde gerildi
Yiğit başı düşüp kaldı yanına,
Bakmaz oldu mor cepkenin kanına.

Sarı Zeybek öldü sanma, diridir;
O, dağların yine eşsiz eridir,
Bütün kızlar artık onun yaridir.
Vurulmuştur hepsi onun ününe.
Can atarlar şimdi gerdek gününe.

Sarı Zeybek şimdi artık masaldır,
Sanma yıllar şerefini azaltır.
Yiğitlerin dillerinde meseldir.
Er kişiler kıyar da öz canına
Bir damlacık leke sürmez şanına...

Torbalı'nın Efeleri, EFE KÜLTÜRÜNÜN İZİNDE...

Torbalı'da halen çalışmalarını sürdüren tek Efe Derneği olan, Torbalı Efe Zeybek Yöresi Halk Oyunları ve Zeybek Kültürü Araştırma ve Yaşatma Derneği yani kısa adıyla Torbalı Efem Derneği, 2011 yılındaki kuruluşundan bu yana başkan Mahmut Güvenir'in yönetiminde faaliyetlerine devam ediyor.

Derneğin aynı zamanda kurucu başkanı olan Mahmut Güvenir, "derneğimizi zeybeklik ve efelik kültürünü, oyunlarını araştırmak ve yaşatmak adına 17 Kasım 2011 tarihinde kurduk. Bu tarih çok önemli bir tarihtir. Bilenler hatırlayacaktır, 17 Kasım 1911 Çakıcı Efe'nin ölüm tarihidir. Çakıcı Efe'nin ölümünün 100. yılında bu derneği kurmak bizlere nasip oldu" dedi.

Torbalı Efe Zeybek Yöresi Halk Oyunları ve Zeybek Kültürü Araştırma ve Yaşatma Derneği başkanı Mahmut Güvenir, derneğin kurulduğu günden bu güne dek bu kültürle ilgili düzenlenen pek çok etkinliğe katıldığını ifade ederek, "komşu ilçemiz Bayındır'ın çiçek festivalinin açılışı, Torbalı Halk Eğitim Merkezi Yıl Sonu etkinlikleri açılışı, ikinci İzmir Yörükler derneği şöleni, Bergama, Çeşme, Ödemiş, Alaçatı ve Karaburun kurtuluş etkinliklerine ve geçtiğimiz yıl Tire'de düzenlenen Zeybek Ateşi 1. Ulusal Efe Kurultayı'na katıldık" şeklinde konuştu.

Dernek bünyesinde halk oyunları kursları çalışmalarını yürüttüklerini belirten Başkan Güvenir, "dernek bünyesinde geçtiğimiz yıl Torbalı Halk Eğitim Merkezi ile ortak çalıştık. Eğitimciler Torbalı Halk Eğitim Merkezi'nden gelerek kurslarımıza katılanlara, Harmandalı, Kerimoğlu, Yörük Ali, Eklemedir Koca Konak ve Ötme Bülbül zeybek oyunlarını öğrettiler. Önümüzdeki yıl bu kursları daha da genişletmeyi hedefliyoruz. Aile ekipleri, gösteri ekipleri yahut sadece oyun öğrenmek isteyenlerden oluşan halk oyunları kursları açacağız" diyerek, "Torbalı sanayisi gelişmiş bir kent olarak oldukça fazla göç alan bir yer. Bu nedenle şehrimizden çok farklı bölgelerden gelerek Torbalı'ya

yerleşmiş arkadaşlarımız var. Açacak olduğumuz kurslara onlar da gelmek ve bizim kültürümüzü öğrenmek istiyor. Biz de talep olduğunda bu arkadaşlarımızın bölgesindeki halk oyunlarının kurslarını seve seve açarız" dedi.

Zeybek Ateşi 2.Ulusal Efe Kurultayı'nın bu yıl daha görkemli bir şekilde yapılacağını ve bundan son derece büyük mutluluk duyduğunu ifade eden Mahmut Güvenir, "geçen yılki Zeybek Ateşi'ne Karaburun kurtuluş etkinliklerinden yola çıkarak geldim. Gece ateşin yakıldığı o muhteşem anı bende yakalama fırsatı buldum. Bu yıl 3 gün sürecek olan kurultay ile Türkiye'de çok önemli bir etkinliğe imza atılmış olunacak" dedi.

Zeybek Ateşi 2.Ulusal Efe Kurultayı öncesi, 'Finale doğru giderken efeleri buluşturma ve bütünleştirme' adı altında Torbalı'da bir etkinlik düzenlediklerini hatırlatan Güvenir, bu etkinlikte konuklara yemek ikram edildiğini, Zeybek ve Efe Kültürü Platformu Üye dernekleri ile çevredeki bu kültürle iç içe olan derneklerin katıldığını söyledi.

Kerimoğlu Zeybeğinin Hüzünlü Hikayesi

Pisi'de küçük bir evde, bir anne ve iki oğlu kendi hallerinde yaşamış. Babalarını küçük yaşta kaybetmenin ezikliğini, annelerinin dul olmasının getirdiği sorunları, tütüncülük denilen o en meşakkatli ziraatçilik türünü, yokluğu ve çevre baskısını en derinden yaşarlarmış. Anne Hatice oğulları büyüdükçe onlara söz geçiremez olmuş, ne yapacağını şaşırmış. Ağabey Kerimoğlu Hüseyin (ölmüş babasının adı Kerim'miş) ara sıra güzlü tütün alım satımı yaparmış...

Hikayemiz böyle başlıyor, bu hikayeyi sizlerle paylaşmamın nedeni bu günlerde gittiğim halk oyunları kursunda en çok Kerimoğlu zeybeğinden etkilenmem. Zeybek oynarken hissettiğimiz ahenk ve hoşluk yanı sıra, hikayesinin de oldukça hüzünlü olması beni etkiledi. Okuduktan sonra sizlerinde bu türküyü daha farklı hislerle dinleyeceğinizi düşünüyorum. Kerimoğlu zeybeği Muğla'ya bağlı Yeşilyurt (eski adıyla Pisi) beldesinin Türkiye genelinde bilinen bir türküdür.

Türkünün hikayesi Pisi'de küçük bir evde, bir anne ve iki oğlu kendi hallerinde yaşamış. Babalarını küçük yaşta kaybetmenin ezikliğini, annelerinin dul olmasının getirdiği sorunları, tütüncülük denilen o en meşakkatli ziraatçilik türünü, yokluğu ve çevre baskısını en derinden yaşarlarmış. Anne Hatice oğulları büyüdükçe onlara söz geçiremez olmuş, ne yapacağını şaşırmış. Ağabey Kerimoğlu Hüseyin (ölmüş babasının adı Kerim'miş) arasına güzlü tütün alım satımı yaparmış. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devletin dış borçları nedeniyle Avrupa devletleri tütün üretiminden elde edilecek vergi gelirlerini müsadere altına almışlar, Tütün Rejisi denilen bu sistemde Reji bir yandan ülke kaynaklarının bu şekilde gaspını sağlarken, bir yandan da tekel konumlu alıcı sıfatıyla tütün

üreticisini ezermiş. Reji'den başka yere tütün satmak yasakmış. Reji istediği fiyatı verir, ödemeyi de istediği zaman yaparmış. Arkasında devletin yabancı ülkelerle akdettiği anlaşmalar olunca da, hükmü ve varlığı kanun koruması altında, kolluk kuvvetleri de emrindeymiş. Reji'ye birazcık karşı gelen, Reji aleyhinde birazcık konuşan, dayağı yer oturmuş. Ağabey Hüseyin en çok karşı gelenlerden ve en çok konuşanlardan olduğundan devamlı hapis yatar dururmuş. Böyle bir ortamda halkın tek gelir kaynağı kaçakçılıkmış. Kaçakçılık denilen de kendi tütününü kendi istediğine satmakmış. 1889'da gösterirken küçük kardeş Eyüp (Kerimoğlu)'da 17 yaşlarına

gelmiş. O da delikanlılığın verdiği ateşle bu düzene ve sisteme isyan edenlerdenmiş. Ağabeyi Hüseyin hapse girdikçe Eyüp de hiddetlenir, daha da isyankar olurmuş.

Günlerden bir gün, Pisi'ye yakın bir köyde arkadaşları ile düğüne gitmişler. İlerleyen saatlerde Kerimoğlu Eyüp arkadaşları ile zeybek oyununa kalkmışlar. Bunun üzerine Muğlalı zenginlerin Pisi ovasındaki arazilerinin kahyalığını yaptığı için Pisi muhtarı olan İzzet Ağa gençlere; "Utanmadınız mı bunca büyüklerin önünde oyuna kalkmaya. Ne zaman adet oldu büyüklerden izin almadan oyuna kalkmak" demiş ve küfürle devam etmiş. Zira büyüğünden izin almadan zeybek oynamaya kalkmak hakaret sayılırmış. Muhtarın karşı hakaretleri üzerine taraflar arasında tartışma çıkmış. Kerimoğlu Eyüp tartışma esnasında belinden çıkardığı bindirme tabancası ile muhtarı öldürmek için ateş etmiş. Ancak muhtar aniden kendini yana atınca sadece kolundan yaralanmış. Düğün yerinde bulunan muhtarın adamları Eyüp'e vurmaya başlamışlar ve onu çok fena hırpalamışlar. Bir ara bir fırsat bulan Eyüp ellerinden kurtulmuş ve evine sığınmış.

Çok geçmeden kolluk kuvvetleri Eyüp'ün evini kuşatmış ve Eyüp dağlara doğru kaçarken çıkan çatışmada Eyüp'ün silahından çıkan bir mermi ile bir zaptiye ölmüş. Kerimoğlu Eyüp hiç yoktan bir katil olmuş. Zaptiyeler uzun süre dağda Eyüp'ün izini sürmüşler ama bulamamışlar. 19 yaşındaki bu zeki ve çevik genci ele geçiremezler. Ve nihayet Milas 'ta kaçakçı yakalamakla ünlenmiş "Kör Arap" lakaplı İsmail Çavuş'a haber salarlar. Kör Arap, daha önce girdiği bir çatışmada gözünün birini kaybettiğinden ve çok esmer tenli olması sebebi ile bu lakap ile anılmış. Çok acımasız ve çok keskin nişancıymış. İşinde uzman olan Kör Arap işe istihbarat edinerek başlamış ve Kerimoğlu Eyüp'ün Çakallar denilen bir mezrada, İbişoğlu İbrahim 'in çoban kulübesinde kaldığını tespit etmiş. 1901'in çok güzel bir bahar günüyümüş. Öğleden sonra dört sularında, pırıl pırıl güneşli bir hava, çamların arasında dolaşan hafif bir meltem, Eyüp'ü tedbirsiz kılmış olacak ki, geceleri dağlarda kaçak dolaşıp, gündüz olunca vardığı İbişoğlu'nun kulübesinde çok derin bir uykuya yatmış. Pencere ve kapının açıldığını fark etmemiş. Uyuyan insanı yılan sokmazmış ama yılanın yapmadığını Kör Arap yapmış o sokmuş. Mışıl, mışıl uyuyan Eyüp'e hiç acımadan ve uyandırmadan, canına kıyivermiş. Eyüp'ün ölümünden sonra annesi Hatice kahrına fazla dayanamamış, o da çok geçmeden ölmüş.

Ağabey Hüseyin önce Yerkesik'e yerleşmiş, çok geçmeden orayı da terk etmiş, nereye gittiğini hiç bilen olmamış. Ama gün gelecek "Reji" de tarihe kanşacaktı. Daha da önemlisi, Eyüp, yöre insanları için kaderine razı olmamanın, her ne olursa olsun direnmenin sembolü oldu. Pisi'nin ve Yerkesik'in de bir kahramanı vardı artık: 19 yaşında, mükafat için kallesçe vurulan "Kerimoğlu Eyüp". Halk, kendi kahramanı için, Reji'nin ayakçısı Kör Arap'ı inceden tiye alan türküsünü yakmıştı bile.

*"Haydülen de ülen de,
Karadağların sandalı da, sandalı.
Al ganlara boyanmış,
Kerimoğlunun her yanı da her yanı.*

*Of aman da aman da
Şu dağlarda keklik kalmadı.
Oyna len de koca Arabım sen oyna,
Senden başka yiğit (!) kalmadı.*

*Of ülen de aman da
Yerkesikle şu pisinin arası
Nerelerde bozulmuş
Kerimoğluyun körarabın arası..."*

Dünyanın Rotaları Değişti

Rota Koleji
Eğitimin Yeni Yüzü

İngiltere'de 03-08 Temmuz 2012 tarihleri arasında yapılan
66.Llangollen Uluslararası Musical Eisteddfod
Halk Oyunları Yarışmasında Rota Koleji

Halk Oyunları Ekibimiz **Dünya Birinciliği** ödülünü almıştır.

Rota Eğitim Kurumları

Anasınıfı

İlköğretim

Anadolu Lisesi

Fen Lisesi

www.rotakoleji.com

Zeybekler Topluluğunun Genel Yapısı

Ali Haydar AVCI

Genel anlamda 'zeybeklik coğrafyası' diyebileceğimiz Batı Anadolu'da haksızlığa boyun eğmeyen ve 'yoksul yandaşı savaşçılar' olarak görülen zeybekler, baskıya, haksızlığa başkaldıran yani adaletsizliğe 'hayır' diyen kişilerdir. Baskı, dizginsiz sömürü ve kuşatılmışlık içerisinde bunalma, koşulların düzeleceğine ilişkin umutların tükenmesi, isnada isyan duygularının körükler ve geliştirir. Kendi deyimleriyle 'düşküne el veren' dağlara çıkmak kendince koşulları yaratanlarla çatışmaya girmek bir tutku haline gelir.

Yine kendi deyimleriyle, 'Dara düşen ya dağa yaslanır, ya beğe yaslanır.' Zeybek olmaya karar verenler ağalara ve beylere yaslanamayacağına göre, geriye bir tek seçenekleri kalmaktadır: Dağlara yaslanmak... Eski bir atasözünün söylediği gibi 'Kurt bunalırsa köye iner, kul bunalırsa dağa çıkar.' Bunun anlamı bir yerde bağından boşanma, geleneksel yaşamın dışına çıkmadır.

Birey kulluk ve bağımlılık zincirlerini kopardıkça eylem çizgisinin yönelimini yüzde yüz doğru belirleyemese bile özgürleşir. Bu anlamda, bir bakıma zeybekler dağ başlarının 'özgür yoldaşlar topluluğudur'. Diğer bir deyimler 'zeybekler birliğine' bir çeşit yoldaşlığa dayanan birliktelikler denilebilir. Bu birliktelik içerisinde yer alanlar sevinç ve tasada ortaktır. Acıları, sıkıntı ve bunalımları hep birlikte göğüslemeye çalışırlar.

Bu bağlamda ortaya çıkan güçlü bir zeybek çetesi altı kısımdan oluşur. Bunlar:

1. Efe,
2. Baş zeybek ya da baş kızan,
3. Kızanlar ya da yaygın deyimle zeybekler,
4. Yardımcı ya da muavin çeteler,
5. haberci ve istihbarat ağı,

6. Yatak ve barınma ağı.

Efe, bir çetenin başı, yani yöneticisidir. Çeteyi tek başına çekip çevirir, yönetir, yönlendirir. Çetede bulunan hiçbir zeybek ve kızan onun bilgisi ve istemi dışında hiçbir eyleme girişemez, ondan habersiz hiç bir iş yapamaz. Efeler her türlü sıkıntıya, üzüntüye, baskı ve yıkıma, sabır ve dirençle dayanır. Serini verir, hiçbir zaman sırrını vermez. İçinden geçeni, yaşadığı fırtınaları kimseye sezdirmez. Her zaman, her yerde iradesine hâkim olmak zorundadır.

Batı Anadolu'da halkın algılamasına göre efe, mertliği herkes tarafından kabul edilmiş, 'yerine göre bıçağının ekmeğiyle geçinen ve solumadan ölen kabadayıdır.'

Zeybeklikte bir lider olan efeye inanmak ve güvenmek önemlidir. Çünkü bu konumda bulunan kişinin yetenekleri başarıyı ya da başarısızlığı büyük ölçüde belirleyici unsurdur.

Bir kişi bir kez efe oldu mu, artık dağları ve isyan yaşamını bırakarak düze inse de, yine efedir. Yaşamı boyunca efe olarak kalır, efe olarak anılır ve

saygınlık görür.

Efe, baş zeybek olarak görevlendireceği kişiyi en deneyimli, en güvendiği, atılgan ve korkusuz, yeri geldiğinde çeteyi çekip çevirme yeteneğine sahip kızanların arasından seçer. Genellikle seçimi önceden kendince yaptığı halde onaylayıp onaylamadıklarını usulende olsa diğer kızanlara sorar. Bu sorunun geleneğe uymak için sorulduğunu kızanlar bilir. Efenin baş zeybek olarak yeğlediği kişiyi gönüllü ya da gönülsüz onaylamak durumu-ndadırlar. Böyle bir belirleme yapılacağı zaman kızanlar efenin isteği üzerine uygun bir mekânda toplanırlar. Efe burada durumun açıklamasını yapar. Kızanlar seçilen kişinin saygıyla elini öperler.

Baş zeybek efenin birinci derecede yardımcısıdır. Çetede efeden sonra gelen insandır. Onun olmadığı yerde çeteyi o yönetir ve yönlendirir. Kızanlar, efeye iletilmesini istedikleri istemlerini, söyleyeceklerini, gereksinim ve sorunlarını baş zeybeğe söylerler. Baş zeybek ise, bu konuları uygun

biçimde efeye iletir.

Zeybek, efe ve baş zeybekten sonra çetenin bütün üyelerine toplum tarafından verilen isimdir. Genel olarak zeybekler, çetenin en etkili, eylemli ve efenin güvenini kazanmış, yardımcılığını üstlenmiş kişilerdir.

Sözlüklerde zeybek kavramı genel olarak "efenin buyruğu altında bulunan genç" şeklinde açıklanmaktadır.

Zeybekler, efenin yol göstericiliği doğrultusunda hareket ederler. Efelik töresine göre efeden hiçbir şey sormazlar. Ona akıl vermeye, yol göstermeye kalkışmazlar.

Herhangi bir tartışmaya girmezler, hüküm yürütmezler. Bunun tersi bir durum çekişme ve çatışmalara, çetenin bölünüp parçalanmasına yol açar. Törelere göre efe "öl" dese ölür, "kal" dese kalırlar. Efenin yol göstericiliği ve buyrukları doğrultusunda hiçbir eylemden çekinmezler.

Efenin sözünün üstüne söz, izinin üstüne iz

olmaz. Dileğinin ve eyleminin üstüne kimse tartışmaz. Bu durum, zeybekliğin değişmez kuralıdır. Araştırmalarımızda bu kuralı bozan herhangi bir örneğe rastlamadık.

Çete içerisinde dışarıdan bakıldığında açık bir şekilde görülmesi bile belli bir düzen, belli bir örgütlülük söz konusudur. Aşağı yukarı herkesin belirlenmiş bir görevi vardır. Sözgelimi, zeybeklerden biri kalınan yerdeki çevre ve yatma işlerini düzenlemeden; diğeri yeme, içme işleriyle ilgili konulardan; diğeri gözetleme ve keşif işlerinden; bir başkası haber götürüp getirme ve konaklama işlerinden sorumlu olabilir. Bu düzen içerisindeki herkes işini aksatmaksızın yerine getirir.

Kızan, çeteye yeni giren ya da baş zeybek ve zeybeklerden sonraki çete üyelerine verilen addır. Bunlar hem efenin, hem yeri geldiğinde zeybeklerin yönlendirmesine göre hareket ederler. Çetenin günlük işlerini bunlar görür. Köy kasaba ve şehirlerle ilişkileri genellikle bunlar yürütürler. Çetenin günlük gereksinimlerini bunlar sağlarlar.

Efe, bir yere elçi göndereceği zaman kızanlarından uygun birini seçerek gönderir. Kızanların içinde güzel saz çalan, deyiş ve türkü söyleyenler de bulunur.

Zeybekler arasında bağlama ve cura taşımak, türkü çalıp söylemek eski bir zeybek geleneğidir. Dönemin tanıklarına göre, "çete halinde dolaşan zeybekler, mutlak olarak sırtlarında üç telli bağlama da taşırlardı.

Dağların bu sergüzeştçi adamları, yaylalar da, yalçın kayalar üstünde, bayırlarda, ormanlarda, tepelerde veya dere kenarlarında topluca otururlar;

bağlamalarını çalar; oynarlar; eğlenirler; muhabbet ederler; kendilerini avundururlardı. Sık sık da türkü düzerlerdi."

Kütahya-Gediz bölgesinden, 19. yüzyılın ünlü efelerinden İslamoğlu'nun da çok güzel cura ve bağlama çaldığı, deyiş ve türküler söylediği bilinmektedir. Hatta deyişlerden birinde "ben sazımın tellerinden hız aldım", bir başka deyişinde ise, "gönül aşksız, dağlar sazsız olmuyor" demektedir.

Halk arasında "Toylandadır deli gönül toylanda / Hep Çirkinler güzel olur bayramda / Aman bayramda / Cümle âlem çıkmış gezer seyranda / Aradım sevdiğim yoktur içinde / aman içinde..." sözlerinin İslamoğlu'nun sürekli söylediği türkülerden birinin dizeleri olduğu da söylenmektedir.

Yine ünlü Çakırcalı Mehmet çetesinden Çoban Memed'in de yanında sürekli bağlamasını gezdirdiği, gayet güzel saz ve cura çaldığı, çok yanık ve güzel türküler söylediği bilinmektedir.

Bir baskın dolayısıyla 8 zilhicce 1321 (21 Şubat 1906) tarihli bir arşiv belgesinde zeybeklerden bahsedilirken önce giyimlerinin tanımı yapılmakta, sonra zeybeklerden birinin arkasındaki Yörük çantasında (bu, büyük olasılıkla adına dağarcık denilen, daha çok konar-göçerlerin ve köylük yerlerde çobanların kullandığı, ağız büzgülü, omuza ve sırta takılabilen ve deriden yapılan çanta olmalı) bir de bağlama diye tabir olunan bir çalgının bulunduğu belirtilmektedir.

Bunlardan da anlaşılacağı gibi genel olarak yanında bağlaması ve curası bulunmayan bir zeybek çetesi düşünülemez. İşte bu saz çalan, deyiş ve türkü söyleyen kızanlar ve zeybekler, hem çetenin keder

ve hüzünden uzak, keyifli günler geçirmesini sağlar, hem gerginlik ve sıkıntının azalmasına yardımcı olurlar.

Halk tarafından çete üyelerinin tamamına birden "zeybek", çeteye de topluca "zeybekler çetesi" denir. Bununla birlikte örgütlenmeleri içerisinde görev ve iş bölümü açısından yukarıda değindiğimiz gibi bir yapılanma söz konusudur. Görev bölümü ve kimin ne iş yapacağı, kendi gelenek ve göreneklerine göre efe ve efenin bulunmadığı yerde baş zeybek tarafından belirlenir.

Yardımcı yada muavin çeteler iste, asıl ana çeteye yardımcı olmak, korunma ve haberleşme işlerini düzenlemek; takip kuvvetlerinin dikkatini dağıtarak yönünü şaşırtmak; ulaşılamayan noktalar da bu çeteler eliyle eylemde bulunmak; yiyecek, giyecek, silah, mühimmat gibi çeşitli türde lojistik destekler sağlamak amacıyla oluşturulan çetelerdir. Düzde bulunduğu gibi efe, gerekli bulunduğu zaman dağa da çıkar. Çoğunlukla ana çeteden ayrı olarak gezerler. Bununla birlikte gerekli buyruğu efeden alırlar. Efe, muavin çetede ki kızanları da ana çetede ki kızanlar gibi gözetir, korur, kollar. Her açıdan gerekli yardımlarda bulunur. Bu davranışlar sanıyorum karşılıklı güven oluşumunun en önemli parçalarından biridir.

Haberci ve istihbarat ağı, çetenin haberleşme (bilgi getirip götürme), bilgi edinme, gözetleme, ön araştırma ve inceleme işlerini yürütür. Çete açısından yaşamsal öneme sahiptir.

Yatak ve barınma ağı ise yeme içme, mühimmat gereksinimlerin giderildiği, çetenin sığındığı, barındığı, dara düştükçe gizlendiği yerlerdir. Bütün bu kesimlerim alabildiğine güvenilir olması, en küçük bir açık vermemesi bir zorunluluktur. Çünkü umulmadık bir zamanda yapılacak bir hatayı bütün çete büyük bir bedelle ödeyebilir. Bu da genellikle bir şekilde ortadan kaldırılmaları durumudur. Bir zeybek çetesi bu ağları gerektiği gibi oluşturmadı mı yada bu ağlar çözüldü mü, etkili olması ve uzun süreli yaşama şansı bulması sınırlı, hatta olanaksızdır. Nitekim ünlü Çakırcalı çetesi böyle bir çözümme sonucu Karıncalı dağda çevrilmiş ve çıkan çatışmada Çakırcalı Mehmet Efe, 1911 yılının 17-18 Kasım (4 Teşrin-i sani 1322) gecesini kimi söylentilere göre kızanlarından birinin, kimi söylentilere göre ise takipçilerinde birinin attığı kör bir kurşunla vurularak öldürülmüştür.

Güçlü ve etkili zeybek çetelerinde ise bu ağların alabildiğine geniş, sağlam, tutarlı ve düzenli olduğunu görüyoruz. Çakırcalı çetesi de uzun yıllar

ancak böyle etkili olabilmıştır. Bu konulardaki en küçük bir hatayı hiçbir zeybek çetesi bağışlamaz. Bu nedenle ağ içinde bulunanlar hata yapmazlar. Hata yaptıklarında ise, bunun bedelini yaşamlarıyla ödeyeceklerini bilirler. Buna karşılık zeybekler de bu yapı içinde yer alanları her açıdan en iyi biçimde kollar, korur. Onlara zarar verenleri en ağır şekilde cezalandırır. Zeybek töresine göre, yardım görülen, evinden ekmek yenilen, su içilen yere zarar verilmez. Kendi deyimleriyle zeybekler "tuz-ekmek hakkı"nı çok gözetirler. Bu nedenle hoşlanmadıkları, "salgın" salmaya karar verdikleri kişilerin evlerinde kesinlikle yemek yemezler. Bu tür teklifleri anında geri çevirirler.

Efe ve zeybeklerin ırz ve namus koruyucusu olduğunu bildikleri için yatakların evlerin kaç-göç yaşanmaz, kadınlar ve kızlar efeye saygılı ve kusursuz bir şekilde hizmet ederlerdi. Kadınlara ve kızlara en küçük kötü bir bakışın bağışlanması yoktur. Daha önce de değindiğimiz gibi böyle bir davranışın cezası zeybekler arasında ölümdür.

Zeybekler her zaman, her yerde tedbirli olmak zorundadır. Çünkü bilinir ki; "Gafil kuşun başı tez gider."

Tedbir zeybekleri ayakta tutan en önemli öğelerden biridir. Zeybeği yaşatanın en azından yarısı yiğitlik, cesaret ve halkla karşılıklı korumaya dayanan iyi ilişkiler ise; en azından yarısı da kurnazlık, uyanıklık ve tedbirdir. Her an olabilecek her duruma karşı hazırlıklı ve gerekli tedbirleri almış olmaktır. Eğer her zaman, her yerde uyanık olunmaz ve gerekli önlemler alınmazsa bir gaflet anında büyük sıkıntılarla karşılaşabilirler, hatta kolayca yok edilebilirler. Nitekim böyle bir gaflet, boşluk anında bir çok büyük ve etkili çetenin yok edildiği sıkça

görülmüştür.

İstemleri dışında girdikleri çatışmalarda ve düştükleri pusularda ya da gerekli gördükleri durumlarda zeybekler, kaçma, kurtulma, şaşırtma, püskürtme, yarma ve oyalama taktiklerini başarıyla uygular. Zaten bu konularda başarılı olamayan zeybeklerin yaşama şansı yoktur. Zeybekler arasında şaşırtma ve kaçıp kurtulmaya "silme", oyalamaya yönelik atışalar "yığdırma", havaya yapılan atışlara "dikleme", püskürtme ve yarmaya yönelik atışlara "çalımlı" denir. Bu atış, karşı tarafa baskı uygulamak amacıyla seri halde ve topluca yapılır.

Zeybekler sık olmasa bile, tedbirsiz davranır zaptıyan takipçisine yakalanırsa bile göz açtırmayan bir çatışmaya girerlerdi. Durum zor ise, birbirini kollayarak ateşe devam eder, değişik yönlerde dağılarak, daha önceden belirledikleri menzillerde buluşurlardı. Dağlarda Yörükler, kırlarda çiftçiler, köylerde yataklar bunları korur, saklardı.

Zeybeklerin nerede konaklayacaklarını, nereden, ne zaman geçeceklerini kendilerinden başka kimse bilmezdi. Bir gün Teke Yanımadası'nda, Toroslar'da, bir hafta sonra Murat dağlarında, Bozdoğan'da görünürlerdi. Beşparmak dağlarından Madran'a, oradan Meğri (Fethiye) Körfezi'ne birkaç günde gelirlerdi. Dağları, geçitleri koyakları, su başlarını, hangi dağda hangi Yörüklerin konakladıklarını, köylerde hangi evde ne tip silah bulunduğunu, zenginleri, ihtiyaç sahibi olanları çok iyi bilirlerdi.

Efenin gönderdiği kızanlar yataklar vasıtas-

ıyla son haberleri getirirdi. Durum görüşülür, bazen korkunç planlar kurulurdu. Bu planlar tereddütsüz uygulanırdı. Takip ve baskınlarda karanlık saatler seçilirdi. Ay ışığı olmayan geceler, en uygun gecelerdi. İz kaybetmede, "şaşırtma taktiği" güdülürdü.

Aksi istikametlerde ateş yakılır, söndürülür; kendilerinden yiyecek parçaları, yiyecek artıkları özellikler bırakılırdı. Her an ihtiyatlı hareket etmek zorunda olduklarından, ayak seslerini ayırt etmekte bile ustaydılar. Yatarken, düşünlerde iken, mola verdiklerinde, otururken, her ne şekilde olursa olsun içlerinden biri ve ya ikisi nöbet tutardı.

Zeybekler herhangi bir çatışmadan sıyrılıp kaçmak istedikleri zaman "üçleme" yaparlar. Bu, sacayağı şeklinde üç kola ayrılarak, karşı tarafı üç koldan sıkı bir ateş altına alarak kaçıışı temin etmektir. Özellikle Çakırcalı Mehmet Efe'nin bu konuda çok usta olduğu bilinmektedir.

Bunların dışında, yukarıda değinildiği gibi zeybekler, ayağına inanılmaz çabuk ve harekete geçişte inanılmaz derece çeviktir. Çok hızlı kavrama, değerlendirme ve uygulama yetenekleri vardır. Bu durum mücadelelerinde kendilerini başarılı kılmıştır. Belki de kendilerini takip güçlerinde farklı kılan en önemli özelliklerinden biri de budur.

Bu kurallara uyan zeybekler uzun süre dağlarda tutunarak direnebilmiş, uymayanlar ise ya pusuya düşürülerek yakalanmış ya da herhangi bir çatışma ve gaflet anında vurularak yok edilmiştir.

Sözelimi uzun yıllar Osmanlı güçlerine karşı dişe diş bir mücadele içerisinde zeybeklik yaşamını sürdüren ve on beş yıl boyunca Osmanlı ordularına kafa tutan "Çakırcalı Mehmet Efe'nin bu kadar yıl dağlarda dolaşabilmesinin ve bir türlü ele geçmemesinin en büyük sebebi, bu aşırı derecede ihtiyatkârlığı olmuştu. Geçtiği yolları daima değiştirir, dağ başında, bir geçitten geçmeden evvel orada pusu kurulu olduğunu farz ederek ona göre davranırdı. Bir efenin ihtiyatlı davranmazsa ne kadar cesur olursa olsun, her zaman bir kurşunla öbür dünyayı boylayabileceğini pek güzel bilirdi.

Her zaman tedbirli olan ve her türlü olasılığı göz önüne alarak ona göre hazırlıklı davranan zeybekler, bir pusu kuracağı, ya da bir çiftliğe baskın yapacağı zaman, daha önceden uzun uzadıya düşünür; en akla gelmeyecek olasılıkları hesaplar; ona göre harekete geçerlerdi. Öfkelerine, anlık duygu ve kızgınlıklarına göre iş yapmazlardı. "Öfke gelir göz kızarır, öfke gider yüz kızarır" diyerek her olayın ince ince hesabını yaparlardı.

Çakırcalı Mehmet Efe, bu denli ince hesaplı, ustalıkla ve her türlü olasılığı gözeterek tedbirle hareket ettiği için her defasında başarılı olurdu. "Bunca müsademelere (çatışmalara) girdiği halde kendisine bir şey olmaması, hakkında "Vücuduna kurşun işlemez" kanaatini uyandırmıştı. Birçok köylüler buna inanıyorlar ve Çakırcalı Efe'yi bir nevi 'ermiş' adam addediyorlardı.

Aslında burada ilginç, ilginç olduğu kadar da önemli bir davranış biçimi söz konusudur. Halkın egemenlere, güçlü olan, kendi üzerinde baskı

yönetimi kuran yöneticilere karşı, kendinden yana olan, kendini savunan, koruyan, egemenleri sindiren "kahraman"lara gereksinimi vardır. Bu tür "kahraman"ların büyük dayanaklarından birisidir.

Bu nedenle erdemli isyancılığın temsilcisi durumunda olan zeybekleri her durumda sahiplenir; ellerinden gelen her türlü desteği sunar. Bu bağlamda, Çakırcalı Mehmet Efe'nin halk tarafından "ermiş" mertebesine yükseltilmesinde şaşılacak bir yan yoktur. Çünkü artık Çakırcalı onlar için "halkın hak arayan kahramanı"dır.

1980'den beri...

mumerti
Collection

Dayanıklı
Ekonomik
Estetik

Yeşillik Cad. No.342 Karabağlar-İZMİR -TÜRKİYE
Tel: +90 232 237 31 54 - +90 232 237 16 29
Fax : +90 232 264 00 38
info@tirelimobilya.com

YerelGüç
Küçük Menderes Havza Gazetesi

www.yerelguc.com

Küçük Menderes Bölgesinin Güçlü Sesi

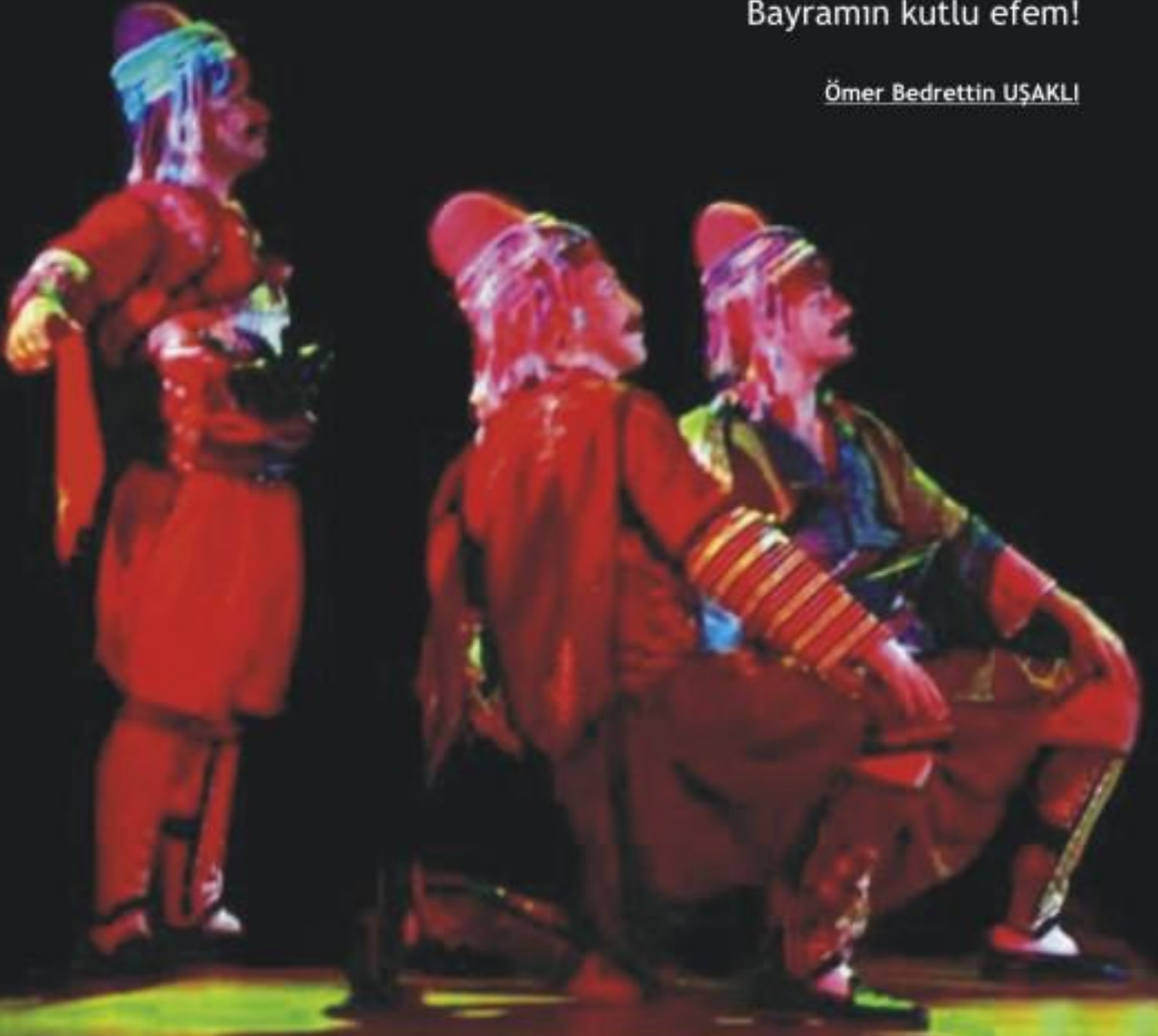
Tel : 0232. 544 87 47

Basın, milletin müşterek sesidir. Bir milleti aydınlatma ve irşatta, bir millete muhtaç olduğu fikri gıdayı vermekte, hulusa bir milletin hedefi saadet olan müşterek bir istikamette yürülmesini teminde, basın başlı başına bir kuvvet, bir mektep, bir rehberdir diyen Ulu Önder Atatürk'ün bu sözlerini hissedencesine biçimlendirilmiş meslek anlayışıyla, kişilerin şahsi menfaatlerinden uzak, sadece günlük hayattan kesitleri görebileceğiniz haberleriyle 4 yıldır yaklaşık 1500 üyesinin masasının üzerindeki yerini koruyan Yerel Güç Gazetesi etkili reklam alanları ve klişeleşen gazete reklamlarının aksine özgün tasarımlarla firmaların reklamını her gün 1500 üyesi aracılığıyla yaklaşık 5000 kişiye ulaştırıyor...

Eğilmez başın gibi
Gökler bulutlu efem..
Dağlar yoldaşın gibi,
Sana ne mutlu efem!

Oyna, yansın cepkenin,
Yansın güneşten tenin,
Gün senin, şenlik senin,
Bayramın kutlu efem!

Ömer Bedrettin UŞAKLI

Efeler ve Yeminleri

Etem ORUÇ

Batı Anadolu'nun pek çok yerinde efelik ve efe oyunları yaygındır. Ama efenin harman olduğu yer Aydın ilinin Sultanhisar ve Ödemiş ilçesidir. (Ödemiş, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Devleti zamanında Aydın'a bağlıydı, şimdi İzmir'e bağlı bir ilçe.) Kurtuluş Savaşında büyük kahramanlıklar gösteren Yörük Ali Efe Sultanhisar ilçesinin Kavaklı Köyünden bir Yörük çocuğudur. Osmanlı Devletinin son yıllarında (1828) ortaya çıkan Atçalı Kel Mehmet, Sinanoğlu gibi efeler de, bu yörenin Yörüklerindendir. İnce Mehmet, (Yaşar Kemal, İnce Mehmet romanıyla onu Adana'ya taşısa da Ödemişli'dir) Çakıcı Mehmet Efe, Gökçen Efe gibi pek çok efe bu yörenin yiğitleridir.

Sultanhisar'ın bir kilometre kuzeyindeki Nysa kentinde ta ilk çağlardan bu yana efelik geleneği sürmektedir. (Anadolu'daki bu ören kentlerini hemen Yunanlarla ilgili olduğunu sananlar çoktur ama bu kentler pek çok Anadolu uygarlığının kentlerinden biridir. Anadolu'ya M.Ö. 3 binlerde Hititler geldiğinde yirmiden çok dil konuşuluyor ve pek çok da Anadolu uygarlığı varmış.) İlk tiyatro da bağbozumu törenlerinde Nysa'da başlamıştır. Şarap tanrısı Dionysos'la . Dionysos adı, Nysa dağının ışık tanrısı anlamına gelir. İvriz'deki Hitit kabartmalarında Bakkhos, bir elinde üzüm salkımı, öteki elinde bir demet arpa başağı tutmaktadır. Ağacın kökü

toprak, insanın kökü ekmek demektir.

Efelerin çiçekli ve yapraklı baş çemberleri kuşkusuz Bakkhossal bir simgedir. Bu çemberi en çok da Aydın efeleri takar. Subayların başlıklarının önündeki ay yıldızı saran bronz defne yaprak çelengi de efelerin çemberinden esinlenerek yapılmıştır. Efelerin giydikleri cepkenin kolları varsa "cepken", kolsuz ise "camadan" olur. Bunlar, üzerleri siyah işlemeli, koyu renkli çuhadandır. Sırmalı işlemleri efeler değil, kızanlar giyer. Efeler bellerine bir şal dolanırlar; Onun üstüne de meşin bir silahlık. Şalvara "Çakşır menevrek" denir. Şalvar diz kapaklarına gelir ama dizkapaklarını örtmez. Dağ dunudur bu. Yün çorap üzerine meşinden "kepmen" bir dizlik çekerler. Camadan cepken de gövdeyi, taştan, oktan korumak için kalın gönden yapıldı. Kimi efeler de pazubent denilen, kurşun geçirmeyeceğini inanılan bir muska takarlardı.

Efe sözü bugün yiğitlik, savaşçılık, ağabey, ya da sakalı tıraş edilecek çağa gelmiş genç, delikanlı anlamında kullanılır. Efelik bir çeşit seçimle olur. Efenin oğlu, babasının değerinde ise seçilir. Artık her şey onun buyruğuyla yapılır. Efenin oğlu seçilmezse, zeybekler aralarından birini efe seçerler. Bu seçimin kuralları, töreleri vardır.

Zeybekliğe geçiş ve efe yemini:

Zeybek, efelerin buyruğu ile kızanları yetiştirir. Kızanlar da belli kurallar ve törenlerle zeybek olurlar. Tanyeri ağarıken tören için efe gurubu dağa çıkar. Dağa çıkmak çok önemlidir. Daha önemlisi de defne (teknel ya da ölüm ağacı derler) ağacının yanında halka olup diz çökerek beklerler. Yalnız zeybek adayı kızan ayakta durur. Yatağanını (kulaklı uzun bıçak) çeker, üç kez öpüp efenin önünde diz çöker. Efe, kızana sorular sorar, zeybekler hep bir ağızdan bu sorulara yanıt verir:

- Bu koca dağların sahibi kim?
- Erimiz!
- Yiğit kimdir?
- Efemiz.
- Yiğit kime derler?
- Sözünde durana!
- Korkak kime derler?
- Sözünden dönüp aman diyene...
- Şeytana bel bağlanır mı?
- Yardımcımızdır, bağlanır.
- Var yemezlere acılamak mı gerekir, dayak mı?
- Dayak gerekir!

Bu sorulara benzer sorular sorulur. Sorular bitince, efe ayağa kalkıp defne ağacının yanında durur. Zeybekleri çevresine toplanır. Efe kulaklı bıçağını defne ağacına saplar. Yeni zeybek, efesine sadık kalacağına ant içer. Sonra da yedi kez kulaklının altından geçer. Onun ardı sıra diğer zeybekler de geçerler. Efe zeybeğinin alnını, zeybekler de efenin elini öper. Defne ağacının tohumlarını da tüfeklerine sürerler. Efe, kulaklıyı defne ağacından söküp zeybeğe verir.

Efeler defne ağacının öldürücü siyanür taşıdığını bildikleri için ölüm ağacı demişlerdir. Defne ağacının bol olduğu dağlarda çok dolaşmazlar. Zeybeklerin ant içme töreninde defne ağacına dayanmaları, bu ağacın kutsal bir ağaç olduğunu inanmalarından kaynaklanır.

Efe, cesur, yiğit olduğu gibi aynı zamanda zeki ve bilgilidir. Dağ diplomatıdır. Koyduğu yasalar yüzyıllardır süregelen yasalardır. Kendi kafasına göre uydurmaz. Efelerin bu özelliğini çok iyi bilen bir ozanımız, " Bilgisiz düşünmek büyük bir bela / Çalı kakıcılar doldu meydana / Atamızın gösterdiği aydınlık yola / Kan emici sülükler yapıştı efem. E.O." diyerek şikâyetini bildirmektedir. Efelere, efe torunlarına selam olsun...

Kuvayi Milliye tacının iri pırlantası Gökçen Hüseyin Efe

|| A. Levent ERTEKİN

Efelik, Batı Anadolu'da yiğitliğin, kahramanlığın hepsinden de önemlisi bir başkaldırının simgesi, sembolü ve adıdır. Bölge insanının haksızlığa, adaletsizliğe dur denilmesinin değişik bir söylemidir.

Zaman zaman bölgedeki diğer efeler sınırları zorlasa da Gökçen Efe, Yörük Ali Efe adeta efe kültürünün yüz aklarıdır. Tıpkı Yörük Ali Efe'de olduğu gibi bölgenin gururu Gökçen Efe, aşılan sınırların yeniden meşru zemine çekilişinin simgesel sembollerinden biridir.

Vatanın bağına saplanan kara hançeri, söküp almayı en değerli varlığı canını ortaya koyarak göze alan yiğitliğin, vatan aşkının adıdır Gökçen Efe..

O Türk tarihinde tanınmış namli efelerinden Çakırcalı Mehmet Efenin akrabası aynı zamanda da birlikte büyüdüğü bir şahsiyetti.

1891 yılında dünyaya gelmiş. Sekiz yaşında annesini kaybetmiş. Fakirliğin, annesizliğin acıları ile yoğrulmuştur. Küçük yaşlarda hayatın ilerideki zorlu görevlere yoğurduğu Gökçen Efe, fakirlikten dolayı çevredeki koyunları güderken ne yazık ki okuldan uzakta, hayatın bir başka yüzüyle karşılaşmış.

Vakur duruşu, mütevazı kişiliği ile tüm köylülerin sevgisini kazanan küçük yetimin asıl adı Hüseyin idi. Köylüler sarı-yeşil gözlerinden dolayı onu " Gökçen" diye çağırırlardı. Küçük yaşlarda köylülerin çağırdıkları " Gökçen" benzetmesi onun Türk kahramanlık tarihinde bir apoleti olacaktı.

Nitekim onu kimse Hüseyin olarak bilmez. O, Gökçen Hüseyin Efe'dir.

Küçük yaşlarda haksızlığa tahammülü olmayan Gökçen, 12 yaşında ücret karşılığı çobanlık

yaptığı yıllarda bir gün devrin güçlü ve korkulu efesi Çakırcalı gelir. Yanındaki bölgenin ismini duyduğunda titrediği acımasız kızanlarından olan Hacı Mustafa'dan;

"Şu Gökçenin güttüğü sürünün kuzularından birini tut, getir yiyelim" dediğinde Gökçen elindeki değneğini Çakırcalıya sallayıp 12 yaşındaki çocuktan beklenmedik cevabı alacaktır;

"Erkeksen gel sen tut!"

Bu cevap dağların hâkimi, tek sözü padişah fermanından daha keskin Çakırcalıyı şok etmeye yetecekti.

"Bekle amcakızımın oğlu. Biraz serpil seni yanıma kızan olarak alacağım !" sözü Çakırcalının ağzından işte bu cevap sonrası çıkmıştı.

Aradan geçen sekiz yıl. Gökçen 20 yaşına geldiğinde (1911) bir gün aniden Çakırcalı Mehmet Efe karşısına dikilir;

"Hadi seni almaya geldim!" dediğinde Gökçen, hiçbir şey düşünmeden, neden, nereye gideceğini bile sorgulamadan Çakırcalı'nın peşinden dağa çıkar. Halbuki o dönemde haksızlığa uğrayan, cinayet işleyen yada bölgedeki hakim gücün baskısından, adaletsizliğinden tepki olarak dağa çıkılırdı. Gökçen Efe'nin dağa çıkışında bu sebeplerden hiçbirini göremezsiniz. Üstelik evlidir ve çocuğu da vardır.

Dağa çıkışından 14 gün sonra Çakırcalı Mehmet Efe'nin vurulması, ardından üç uzun yıl dağlarda lider efe olarak gezmesinin ardında adeta bir sırgıdır.

Tarih sosyoloji açısından incelendiğinde klasik efe, zeybek anlayışından uzak bir üç yıl görürüz. Dağda geçen bu üç çileli yılda Gökçen, dağa fidye için kimseyi kaldırmaz. Devletin kolluk kuvvetlerine kurşun sıkmaz. Devlet malına el uzatmaz. Can, mal ve ırz güvenliğini sağlar.

Dolaştığı bölgede zorbalara, zalimlere nefes aldırılmaz. Adeta Milli Mücadeleye bir hazırlık, staj dönemini bu üç yılda tamamlar. Üzerindeki en küçük şüphe ve halk nazarında eşkıyalık, zorbalık kırı lekesi bulaşmadan ulvi bir göreve hazırlıkla geçen yıllar... Kader, Gökçen Efeyi Kuvayı milliyenin vatan müdafaasına bu yıllarda hazırlamış gibidir...

1914 yılında İttihat ve Terakki Cemiyetinin İzmir sekreterliğini görevini üstlenmiş Celal Bayar'ın tavassutu, İzmir Valisi Rahmi Bey ve Tire Jandarma Komutanı Yüzbaşı Sarı Edibin (sarı efe) rızasıyla dağdan iner ve Fata (Gökçe'ne) yerleşir.

Yunan işgali öncesi başlayan süreçte Celal Bayar'ın bölgede milli mücadeleyi organize edişinde -başına ölü yada diri yakalanması için ödül konulan

Bayar'ı- Fata'da (Gökçen de) saklar. Ve onun güvenliğini sağlarken görürüz Gökçen Efeyi.

Daha sonra eline silah alıp oluşturduğu gurubuyla Yunan kuvvetlerine bölgeyi dar edişini şahitlik ederiz. Yunan kuvvetlerine bölgede verdiği ağır zayıatlar düzenli orduların kurulmasına zaman tanıdığı gibi daha fazla zulüm yapmalarına ve ilerlemelerine de engel olur. Vatani için her şeyi göze alabilen Anadolu delikanlısı 28 yaşında hayatının baharında 21 Kasım 1919 günü Kaymakçı Göcen dağında beş bin kişilik Yunan ordusuyla çarpışırken şehit düşer..

Ankara hükümeti daha sonra, en son ailesiyle ve çocuklarıyla hayatını geçirdiği ve kurtuluşu için kanını akıttığı Fata bucağına onun anısına Gökçen ismini verir. Milli Mücadelenin bölgedeki, önemli isimlerinden olan Gökçen Efe, Halide Edip Adivar'ın " Efenin yemini" isimli kitabına da ilham kaynağı olmuştur.

Bugün bölgede Gökçen Efe Türküsü hala kahramanlığın, cesaretin simgesi olarak kuşaklar boyu söylenirken, Gökçen belediyesi tarafından yaptırılan Anıt heykel de yoldan geçenlere toprakların gerçek sahiplerini yüksek sesle haykırmaya devam etmektedir.

KARTVİZİT Mİ? USB Mİ?

Siz hala

karton kartvizit mi

kullanıyorsunuz?

DOYUK

Technology & Promotion

Doyuk Bilgisayar Teknoloji Promosyon Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Keremoğlu İş Mrk. No: 5/319 Gıda Çarşısı / Yenışehir - İzmir
Tel: 0 232 422 60 52 • Faks: 0 232 465 13 41

e-posta: info@doyuk.com

www.doyuk.com

Çiftçilerin Ortak Üretim Gücü

ÖR-KOOP

Nazilli ve Çevresi Tarımsal
Kalkınma Kooperatifi

- * Hayvancılık ekipmanları * Yem bitkileri tohumları
- * Entec ve Gübretaş gübreleri * Yalama kovası * Veteriner hizmetleri
- * Her türlü küçükbaş büyükbaş süt, buzağı ve düve yemleri
- * Tarsim (Bitkisel, hayvansal, araç, konut, ahir sigortaları)
- * Gıda havuzu çalışmaları ile çiftçilerimizin üretici ortaklarımız ile bir araya gelmelerini sağlıyoruz
- * Genel üretim merkezimizdeki salonumuzda ürünlerimizi, üretim fiyatıyla tüketiciyle buluşturuyoruz

Üreticiler ürünlerini ÖR-KOOP'ta değerlendirdikçe diğerse diğerleri tarımsal gelirlerini ÖR-KOOP'tan karşılayabiliyorlar

İzmir-Denizli Devlet Karayolu Üzeri
Bereketli Köyü / NAZILLI
Tel : +90 256 344 12 15 bpx
+90 256 344 13 81 bpx
Mail : info@orkoop.com.tr

